

Értesítőség kiadó
Művelődési és nyomda

Uj-Kolozs
S. Pop

1926. május 28. 1926.
Szerk. * 1926.
1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

1926. 1926.

KELELT

IDO-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 május 28 Péntek

Uj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 112 szám

5686. Szivan 15

A frankpör utolsó felvonása

Az egész világot hónapokig izgalomban tartó magyar frankhamisítási per elérkezett utolsó fázisához: a hősök fölött elhangzott az ítélet, mely ezuttal nem dicsőséget, hanem fegyházat jelent számunkra.

Ma már tisztában áll előttünk az a tény, hogy a frankhamisítás értelmi szerzője: Windischgrätz és Nádossy nem anyagi előnyökért követték el a hamisítást, hanem annak a szomorú s Magyarországon még ma is domináló uri erkölcsnek hatása alatt, mely — bármilyen beestelen legyen a cél — nem válogat az eszközökben. A magyar feudalizmus e két tipikus képviselője az uri osztály jogait és kötelességeit még ma is a rablólovag romantika szerint itéli meg, harcos ösök zsákmányoló mentalitásán keresztül, mely hősiséggé avatta — ha ez az uralkodó osztályok érdekében történt — a legközönségesebb bűncselekményt is. S talán éppen az, hogy nem anyagi érdekből követték el a frankhamisítást, teszi bűnüket sokkal súlyosabbá, mintha vagyoni érdekekért követték volna el.

Egy beteg ország beteg mentalitásának tipikus kifejezői Windischgrätz és Nádossy, amely gyógyulását nem felfokozott munkában, nem teherkedésben, hanem a konszolidáció megérkeztetésében, hanem fellengző kalandokban, nagyhangú ordítózásban, a dolgozók elnyomásában és beteges sírva-vigadásában keresi.

Bizonyosak vagyunk felőle, hogy egy demokratikus kormányzás alatt tartott Magyarországon soha sem történhetett volna meg a frankhamisítás, mint ahogy az is bizonyos, hogy azok a sebek, amelyeket a békeszerződések ütöttek Magyarország testén, régen gyógyulásnak indultak volna egy dolgozókra építő kormányzás alatt.

Windischgrätz és Nádossy azonban minden bűnük mellett is tragikus alakjai a mai Magyarországnak, mert hiszen őket — a maguk szempontjából ítélve meg a dolgot, — jóhiszemű célok vezették, a beteg és megtévesztett emberek, az osztályhözvetésben és egoizmusban felnevelt urak céljai. Mindazáltal sajnálatra egyáltalán nem méltók, mert bűnük miatt egy egész ország presztízse forgott veszélyben, egy egész ország verejtékező népének becsülete, amelyet megtépett a háború, letört az utána következő gazdasági válság és amely még ma is lázbeteg nyögi azt a gazdasági depressziót, melyet egy reakciós kormányzás zúdított a fejére.

Az ítélet, mely a két főhőst négy évi fegyházzal, a többi epizód szereplőket pedig kisebb, nagyobb börtönbüntetéssel sújtotta, mindenestre megnyugtatólag fog hatni a külföld felé, amely az utóbbi időben nagyon megszokta azt, hogy a magyar bíróságok szemét hunyjanak a Windischgrätzékéhez hasonló motivumból eredő, de nemzetközi viszonylatban kevésbé kompromittáló uri bűnök fölött. A magyar kormány és a magyar bíróság — úgy látszik, — végre tudatára ébredt annak, milyen veszélyt rejt magában a kalandor-politika további fenntartása s ennek a meg gondoltsnak hatása alatt hozta meg eléggé súlyos ítéletét. Ennek éppen ideje volt már, mert hiszen a frankpör hosszú hónapok óta bénítólag ülte meg az egész magyar közéletet és alkalmat adott arra, hogy a szunnyadó parázsból a társadalmi és pártellenlétek újra fellobogjanak. A lecke mindenestre igen kemény és talán alkalmas lesz arra is, hogy az ugynevezett felelőtlen elemeket jobb belátásra bírja, ha ugyan egyáltalában képesek bárminemű belátásra.

A magyar kormány és a bíróság szigoru

ítéletével mindenestre önmege fölött is ítéletet mondott, mintegy lezárta azt az igazságot, hogy becatelenségre még hazafias motívumok alapján sem szakad vetemedni, legkevésbé azoknak, akik úgy érzik, hogy az igazság az ő oldalukon van. Becateltetés állan-raisonnak feltétlenül hinnie kell abban, hogy az igazságnak győznie kell, győzni akkor is, ha nem bűncselekménnyel, nem fegyverrel, hanem becsületes, szívós és szorgalmas munka árán küzdenek is érte. Magyarország konszolidációjának útján a frank-

perben elhangzott ítélet kétségtelenül jelentős lépés. Fővádiottai ha nem is hősök, de mindenestre áldozatok, áldozatai egy ország beteges mentalitásának, áldozatai olyan fantomoknak, amelyeknek kísértet-ideje lejárt, mert szerzte a világon minden nép a komoly munka, megfeszített erőfeszítés árán akarja magának biztosítani a népek nagy vetélykedésében a helyet, nem pedig briganti eszközökkel, nem kalózsromantikával, mint azt Windischgrätz és Nádossy — a hazafiaság lobogója slatt — cselekedték.

Megalakult az új antant a németek ellen Franciaország a jugoszlávokkal és Olaszországgal lépett szövetségre, hogy az orosz-német szerződést ellensúlyozza

(Páris, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nincsic jugoszláv külügyminiszter Genfben tegnap Párisba érkezett. A jugoszláv külügyminiszter hosszabb tárgyalást folytatott Brianddal. Pélhivatalos francia jelentések szerint a tárgyalásokon francia-jugoszláv védelmi szövetségről volt szó, amellyel a két ország megbízottjai már hónapok óta foglalkoznak. A szövetség az olasz-jugoszláv védelmi szerződéssel lesz kombinálva. Ebben az ügyben Nincsic már hónapokkal ezelőtt tanácskozott Mussolinivel. Közvetlenül e tanácskozások után Párisban járt Nincsic, de a közbefjött kormányváltás miatt a tárgyalások abbamaradtak és csak most fejeződtek be. Francia részről hangsúlyozták, hogy az orosz-német szerződés arra indítja Franciaországot, hogy a közép-európai hatalmakhoz való viszonyát minél szorosabbra fűzze. A szövetségi szerződés hír szerint már a napokban aláírják.

Franciaország meg van előgedve a frankpör ítéletével

Windischgrätz és Nádossy kivételével az összes vádlottakat feltételezen szabadlábra helyezték

(Budapest, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelentették, hogy a frankhamisítási pörben a bíróság tegnap este hirdette ki az ítéletet. Részletes jelentésünket az ítéletkibírdetésről alább adjuk:

A bíróság Nádossyt és Windischgrätzet a pénzhamisítás bűntettében mint tettestársakat ítélte el. Ezenkívül Nádossyt bűnsnek találta hétrendbeli közokirathamisítás bűntettében mint főbűjtőt, háromrendbeli közokirathamisítás bűntettében országos főkapitányi hatáskörrel való visszaélésért és Jankovich hamis futárigazolványának kiállításában mint tettestársat. Windischgrätzet szintén bűnsnek mondta ki a bíróság hétrendbeli közokirathamisítás bűntettében mint bűnségédet és két rendbeli közokirathamisítás bűntettében, mint bűnségédet. Ezért egyenként négy négy évi fegyházra ítélte őket.

Gerő Lászlót, mint a hamisítás technikai vezetőjét pénzhamisítás bűntettében mondta ki a bíróság bűnsnek és ezért kétévi fegyházra ítélte.

Rába Dezső bűnségédletért, a pénzhamisítás bűntettében és négy rendbeli közokirathamisításért másfélévi börtönt kapott.

Hajts tábornokot és Kurz ezredet, mint bűnségédet a pénzhamisítás bűntettéért egyévi börtönrre ítélték.

A többi vádlottak közül Kovács Gáspár kormányköt tizhavi börtönrre, Mankovics Bélát egyévi börtönrre, Scharf Nándort, Kiss Lajost, Hampel Ferencet, Sparring Lászlót és Parragh Ferenct egyenként hathavi börtönrre, Haála Józsefet, Ágoston Árpádot és Velösy Bélát egyenként két-havi fegyházra, ifj. Andor Endrét nyolchavi, Schwetz Tibort kéthavi, Oleváry Jost öt-havi és Winkler Istvánt négyhavi fegyházra ítélte a bíróság.

Ezenkívül Nádossyt, Windischgrätzet, Hajtsot, Kurzot, Geröt, Andort, Schwetzet, Mankovicsot és Kovácsot háromévi hivatalvesztésre és politikai jogaik ugyanazon időre való elvesztésére és Windischgrätzet és Nádossyt tíz-tíz millió korona megfizetésére kötelezi az ítélet. Végül kötelesek a vádlottak 15 napon belül a francia bank képviselője által követelt egy frank kártérítést egyenként megfizetni.

Az ítélet indokolása

Az ítélet hosszú indokolásának felolvasása két óra hosszat vesz igénybe.

Az indokolás bevezető részében elmondja, hogy a pénzhamisítás eszméjének kiinduló pontját nem sikerült földeríteni. Forrásként megemlítték egyes nemzetközi köröket és a Törökországba menekült Mészáros Gyulát. Bizonyítónak elfogadható konkrétum azonban ebből a szempontból sem merült föl. A bíróság nem fogadta el a Térképészeti intézet alkalmazottainak védekezését, hogy parancsra cselekedtek volna. Ezt az állításukat megcáfolja az is, hogy Gerő munkájának elfogadása előtt gondolkodási időt kért, amit katonai parancsnál nem szoktak tenni. A hazafias célra való hivatkozás sem fedi azt az állításukat, hogy tisztán parancsból cselekedtek. Nádossy személye ugyan azt a benyomást keltette, hogy a kormány tudott az ügyről. A tárgyalás folyamán azonban kétségbevonhatatlanul kiderült, hogy sem Bethlen miniszterelnök, sem a kormánytagok semmit sem sejtettek az egészről. Nádossy határozottan bevallotta, hogy ő hivatali faktorokkal nem közölte a dolgot s a tárgyalás folyamán megbizonyult, hogy Windischgrätz a hamisítás menete közben is kijelentette egy ízben, hogy a legnagyobb veszélyt jelentené, ha Bethlen valamit meghallana a hamisításról.

Megbizhatatlan tanúk

Az indokolás ezután a tanuvallomások méltatására tér át. Pallavicini vallomása csak másodkézből hallott dolgokról és bizonytalan hírekről szólott, jórészt olyan dolgokról, amelyekről később kiderült, hogy teljesen valótlanok. A tárgyalás megbizonyította, hogy a vádlottakat nem anyagi okok vezették. A bíróság elfogadta a védekezést, hogy hazafias-ságból cselekedtek, nem közönséges gonosztevők, hanem áldozatai Magyarország összeomlása katasztrófális balszerencséjének.

Tettüket, mint jogrendellest, mégis szigoruan elítéli és súlyosító körülménynek tudja be, hogy Nádossy, Windischgrätz és a Térképészeti Intézet vezetői a külvilág előtt azt a hamis látszatot kellették, hogy hivatalos tényezők is részesei a hamisításban. Gerő ítéleténél súlyosító körülménynek vette a bíróság, hogy ő volt a lelke a technikai

Az olcsó árak a déli és az esti üzleti órákban veszélyes tolongást okoztak. Ennek elkerülése végett délelőtt 8 és 10, valamint délután 3 és 5 óra között 5% árkedvezményt ad Sipos harisnya, keztü, női fehérnemű és rövidáru üzlete. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 8 sz. Kiváló tisztelettel: Eugen Sipos, Cluj

munkálatoknak. Rába, Mankovich és Kovács ítéletének kiszabásánál a hazafias célt nem vette enyhítő körülménynek a bíróság. A Térképészeti Intézet alkalmazottai büntetésének kiszabásánál enyhítő körülménynek tudták be, hogy felettesik óhaját teljesítették.

Baross Gábor fölmentette az ítélet, mert komoly erőfeszítéseket tett a hamisítás megakadályozására és a kormányt ő értesítette a bűnről. Szörcey bizonyítékok hiánya miatt mentették föl.

Az ítélet indokolásának felolvasása után Sztrache főügyész felelősséget jelentett be Nádossy miniszteréért. Auer Pál dr. a francia bank képviselőjében belenyugszik az ítéletbe. A vádlottak védői mindannyian felelősséget jelentenek be.

A por őszes vád'ottjait, Windischgrätz Lajos herceg és Nádossy Imre főkapitány kivételével, feltételesen szabadlábra helyezték.

A magyar sajtó az ítéletről

A budapesti lapok legnagyobb része vezetőhelyen foglalkozik a frankpör ítéletével. A „Budapesti Hírlap“ szerint a bíróság teljes igazságérzettel megtalálta a büntetési tételeket. Az ítélet azon része, amely azzal foglalkozik, hogy a vádlottak kétségtelenül önzetlenül hazájuk vélt szolgálatában cselekedtek, történelmi megaslatra emelkedett.

A „Nemzeti Ujság“ szerint a frank-ügy zűrzavarából márványoszlopként emelkedik ki az ítélet, amely bebizonyította, hogy Magyarországon ismét a rend, a jog és a törvény uralkodik. A „Pesti Hírlap“ban Rákosi Jenő ír vezércikket. A „Pester Lloyd“ szerint a per fényesen bebizonyította Bethlen makulátlanságát.

Az „Ujság“ szerint Briand meg lehet elégedve az ítélettel. Bár a bíróság nem törődött ezzel a szemponttal, a magyar nemzet a maga szuverenitásában szintén nem törődött vele. Kár az eliteltekért. Tették megérdemli az ítéletet, de az emberek nem. Beteg, de nem becstelen szándék oltárán estek áldozatul.

A „Népszava“ a következőket írja: *Az ítélet nem más, mint a kormányelnök és a kormány szereplését akarja tisztára puccolni.*

Akiba

Irtá Giszkalay János

Ezt pedig a következőképpen kell érteni. Ősi megösmérés az a zsidóságban, hogy a Biblia szavainak vannak nyílt, vannak elvont, vannak összefüggésbeli és vannak sejtett értelmek. (Igy: többszámú!) Sokszor ugyanannak a mondatnak egyszerre mind a négy jelentőségét kénytelen megérezni a mélyebben látni tudó Bibliaolvasó. (Ezért van az, hogy a Bibliát „lefordítani“ az én véleményem szerint csak hiu erőlködés. A fordítás sohasem fogja tudni visszaadni tökéletes tartalmát. Emlékezzünk csak arra az egy bibliai igére: Bőrsít bara. Szószertint fordítása: „Kezdetben teremtette.“ De vannak, akik ezt érezték benne: „Bölcsességben teremtette.“) Ehhez képest a bibliai igének négyféle értelmezése lehetséges — és pedig: 1. a פֶּסַח = pösát, vagyis az egyszerű szószertinti értelmezés, 2. a רֵמֶז = remez, (célzat) vagyis az allegorikus értelelem 3. a דְּרוֹשׁ = dorus (kutatás) vagyis az összehasonlító és egyéb tudományos kutatás eszközével levonható értelelem és végül 4. a סוּד = szód (titok) vagyis csak a beavatottak előtt megtároló metafizikai, teosofiai és egyéb sejtett értelelem. Ennek a négy szónak פֶּסַח רֵמֶז דְּרוֹשׁ סוּד abbreviatúrája פֶּרְדֵּז, vagyis „Pardéz“. A Pardéz szónak külön szóértelme is van, annyit jelent, hogy kert, vagy diszkert. (A görög Paradeisos, a magyar Paradicsom: egyébként hindu származású szó, amely már az ókorban nemzetközivé vált és a héber nyelv is átvette.)

Hogy a „Pardéz“ szerint való négyértelelem-kutatás milyen multra tekinthet vissza a zsidó

A francia sajtó is meg van elégedve

Párisból jelentik: a kormányhoz közelálló lapok elismeréssel írnak a frankítéletéről. A többi lapok is tárgyilagosan foglalkoznak az ügygel. Megállapítják, hogy Auer Pál dr. beszéde, aki tudvalevőleg a francia jegybank jogi képviselője volt, jó benyomást

A kisantant garanciaszerződést ajánlott fel Magyarországnak

Véget ért a leszerelési bizottság első ülészaka. Heves viták a magyar és görög memorandumok körül

(Genf, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az európai államok katonai leszerelésének előkészítésére kiküldött népszövetségi bizottság ma délután befejezte első ülését. A zárótervezetelen egyhangulag elfogadták a szövegezési bizottság jelentését, amelybe beillesztették Eris finn képviselőnek két pótdindítványát. Ezek az indítványok általánosan hangsúlyozzák a bizottság követelését. Elhatározták, hogy a katonai és gazdasági kérdések tárgyalására kiküldött albizottságok kezdjék meg nyomban munkálataikat. Louson elnököt felhatalmazták a második ülészak időpontjának kitűzésére.

Az ülés végén hosszabb és éles vita fejlődött ki Táncos magyar tábornok memoranduma fölött. A kisantant képviselői hangztatták, hogy a magyar emlékiratban túlyomó szerepet játszanak a politikai szempontok, épen ezért komoly fenntartásokat emeltek az ellen, hogy az emlékiratot technikai albizottságok elé utasítsák. Visszautasították a magyar emlékiratban kifejezésre jutó ama felfogást, hogy Magyarország a leszerelés mostani állapota következtében veszedelemben forog szomszédállamai részéről. Kijelentették, hogy a kisantant egyes kormányai ismétlenül ajánlották a magyar kormányoknak olyan szerződés kötését, amelyekben a szerződő felek kölcsönösen köteleznék magukat arra, hogy egymás megtámadtatásától tartózkodnak.

A magyar memorandum 27 nyomtatott oldalra terjed és több statisztikai adatot tartalmaz. Megállapítja, hogy Magyarország katonai kiadásai nem kisebbek, mint egyes szomszédállamokéi, de a szomszédállamok ugyanezen kiadásokkal megismerhették a hadsereget tudnak fenntartani, mert Magyarország zsoldos hadsereg felállítására kényszerült. A magyar memorandum arra a konkluzióra jut, hogy a leszerelést feltétlenül végre kell hajtani az egész vonalon, ugy a győztes, mint a legyőzött országokban.

Markovits jugoszláv delegátus kijelentette, hogy a jugoszláv hadsereg egyáltalában nem veszélyeztetett semmiféle más országot. Jugo-

keltett a magyar közvéleményben, Több francia lap kifejezi azt az óhaját, hogy Franciaország lépjen melegebb viszonyba Magyarországgal. A francia-olasz-jugoszláv egyezségi tárgyalások még időszertebbé teszik ezt a kérdést, mert a szövetség eredményességét megkivánja, hogy Jugoszlávia biztonságban érezze magát Magyarországgal szemben.

slávia különben hajlandó Magyarországgal is garanciaszerződést kötni.

A jugoszláv delegátus után nyomban szólásra emelkedett Veverka cseh delegátus, aki azt mondotta, hogy Magyarország az egyetlen állam Európában, amely hangoztatta a békeszerződések módosításának szükségességét a leszerelési rendelkezések tekintetében. Veverkával szemben gróf Bernstorff német delegátus hangoztatta, ismétlenül utalt arra, hogy a leszerelési bizottság munkálatai nem indulhatnak ki az egyes országok leszerelésének mostani állapotából, hanem a bizottságnak arra kell törekednie, hogy valamennyi ország intőzze el az általános leszerelést mégpedig az ország költségvetésének egyensulya érdekében.

Hasonló jellegű vita folyt le a görögök javaslatára körül. Végül is a kérdést azzal intézték el, hogy mindkét memorandumot csak részben utalták az albizottság elé, mégpedig tisztára a technikai részt, míg a politikai részt későbbi tárgyalásokra tartották fenn. Az albizottságok azonnal megkezdték munkájukat, amelyek előreláthatólag több hétig fognak tartani.

Csuz, reuma, kőszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és שֵׁר ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér-és tánczene. Állandó orvosi felügyelet. Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő-és utószézonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare.**

egy idézett talmudi mondásban a Pardész a mennyei Paradicsomot jelentse — és ezzel Schürer föltevése is esleik.

Dubnov úgy gondolja, hogy az idézett Pardész (kert) egy iskolának vagy csoportnak szimbolikus neve volt épen úgy, mint ahogy a jarnéi akadémiát is „kerem“-nek, magyarul „szőlőkert“-nek hívták — és az említett négy tudós ennek az iskolának vagy társulatnak volt a tagja. (Dubnov. Geschichte Bd. III.) Erre a föltevésre azonban semmiféle történelmi adatunk nincsen, Pardész nevű iskolát, vagy társulat a Talmud sehol sem említ. A sok kénytelen hipotézis helyett sokkal realisabb, ha az idézett talmudi megállapítás egyszerű „pösát“ értelmét vesszük: azt ugyanis, hogy a négy tudós bemelegszkedett a bibliai ige négy értelmének kutatásába (פֶּרְדֵּז) és csak Akiba volt az, aki a maga lelkének károsodása nélkül tudta azt a veszélyes utat megjárni. A másik három közül az első: Ben Zóma annyira elmélyedt a titkos tanokba, hogy végre is beléőrült, a második: Ben Azai ugyancsak a titkos tanok hatása alatt súlyos aszkéta életet élt és ennek következtében ifju korában meghalt, — a harmadik: a birhedt hitehagyott Elisa ben Avija volt, apostata nevén: Achér, akit zsidó hitében rendített meg a Biblia rejtett értelmébe való elmélyedés. A Talmud, ezen az egy példán mutatja meg Akiba interpretálási módszerének veszedelmes oldalát is. Azok az idők nem arra valók voltak, hogy a lelkek filozófiai gondolatokba ringatózának vagy szédüljenek: a levert, széthullott nemzet reorganizálásáról volt szó és az józan agyakat és praktikus munkát követelt.

(Folytatása következik.)

A francia bar

(Páris, május 27. latin érem-egyzmény szög jegybank-vezetői egy székemberektől a devizapiacokon, minde végleges szűkítéshez. intézkedések tovább f tankok és a nagy ame Peret pénzügyminiszter én megállapodtak a ba irányuló intézkedések

Két és

A kormány 285, az A munkásság parlar

(Kluj-Kolozavár, ma dósítójától.) A belügym közszette a kamerei vá ményeinek adatait. Ezer a szükséges többséget, a lyes számú elezőkkel k lamentben. Az a tény, k gis meg van elégedve a bizonyítani, hogy maga kora győzelme.

Három vármegyétől eredmények, ezek szunb

A vá

Bucuresti-Bukare Botosani, Ilfov és Kis RÉGI KIRÁLYSÁ liberálisok 119,397, ne munisták 2253, polgá abszolút többségre jut megéje közül.

BESSZARABIA: nemzeti- és parasztpá párti lista Cahulmegey

ERDÉLYI ÉS BÁ 28.109, nemzeti- és pá 25.903. A nemzeti- és garas-, Hunyad-, Mára

BUKOVINA: Les nemzeti- és parasztpá

Az egész ország lasztó. Ebből a kormá és parasztpárté 707.2 a polgári blokké 322

Ezen adatok ala polgári szövetségi lis szavazatoknak legalá

Goga belüg

Goga Octavian be megához kéréte a sz a következő nyilatko

— Meg vagyok e ményvel. A szmok ily feleslegesnek tar A réppirt objektív oélt. A kormány te kintheő és munkája

— Mint keltgyo lyásáról csak annyit nettel tartozom a mert nem adtak al gelek megvédolhasse tük a választások sz tás alatt nem történ sem, egyetlen sajn járó incidens sem. A lett megorbitva.

— Nem akarok képviselők számának Örvendek, hogy van ben, mely ellenőriz munkásságunkat.

Az eddig beérkeze ján a mandátumok a

Uj latin éremunió készül Franciaország, Belgium és Olaszország között

A francia bankok amerikai tőkével akarják stabilizálni a frankot

(Páris, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Franciaország, Olaszország és Belgium újfajta latin érem-egységgyel akarják stabilizálni a frankot és a lírát. A tárgyalásokba a három ország jegybank-vezetői bevonták. Az a terv egyik részlete, hogy a franc a pénzügyminisztérium egy szakemberektől álló bizottságot akar létesíteni, hogy állandó ellenőrzést gyakoroljon a devizapiacokon, minden pénzmuveletet ellenőrizzen és a kalmass rendszabályokat dolgozzon ki a végleges szűréshez. Ezzel egyidejűleg a frank értékének slátámsztására irányuló kormányintézkedések tovább folynak. A „Matin” jelentése szerint megegyezés létesült a nagyobb francia bankok és a nagy amerikai bankhálózat vezetői között a frank értékének stabilizálás kérdésében. Peret pénzügyminiszter Briand miniszterelnökkel hosszabb megbeszélést folytatott e kérdésben és megállapodtak abban, hogy egy külön szakértői bizottságot szerveznek a frank stabilizálására irányuló intézkedések végrehajtásának ellenőrzésére.

Két és félmillió szavazatot adtak le az általános választásokon

A kormány 285, az egyesült ellenzék 76, a többi pártok 26 mandátumot kapnak. A munkásság parlamenti képviselőt nélkül maradt? Ma lesznek a szenátorválasztások

(Kluj-Kolozsávár, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminisztérium sajtóirodája ma közölte a kamari választások összegzett eredményeinek adatait. Ezerint a néppárt megszerelte a szükséges többséget, amely azonban egy tekintélyes számú ellenzékiel kell majd meghátrádjón a parlamentben. Az a tény, hogy a belügyminiszter mégis meg van elégedve az eredménnyel, azt látszik bizonyítani, hogy maga a kormány sem remélt ekkora győzelmet.

Három vármegyéből még nincsenek végleges eredmények, ezek azonban alig módosíthatják az

eddigi arányszámokat. Legfeljebb arra lehet számítani, hogy a munkásság szavazatainak a száma talán feljaval a törvényben megkövetelt kétszázalékig és ebben az esetben szintén részt kap a coeficiens mandátumokból.

A pénteken reggel kezdődő szenátusi választások elé már megcsappant érdeklődéssel tekint az ország közvéleménye. Minden valószínűség szerint a szenátorválasztás eredménye százalékokban negygyábol ugyanaz lesz, mint a képviselőválasztásoké, amelyről a ma érkezett jelentéseinket az alábbiakban adjuk:

A választások végleges statisztikája

Bucuresti-Bukarest, május 27. (Hivatalos jelentés.) A kamari választások eredménye Bolosani, Ilfov és Kisenav megyék kivételével a következők:

RÉGI KIRÁLYSÁG: Leszavazott 1,033,624 választó. Ebből az averescanusok 623,425, liberálisok 119,397, nemzeti- és parasztpárt 243,167, szocialisták 4017, cuzisták 38,418, kommunisták 2253, polgári szövetség 2952 szavazatot kapott. A nemzeti- és parasztpárt listája abszolút többségre jutott Muscel, Prahova- és Tulceamegyékben a Regát harmincnégy vármegyéje közül.

BESSZARÁBIA: Leszavazott 300,935 választó. Averescu-párt 180,688, liberálisok 21,043, nemzeti- és parasztpárt 93,307, cuzisták 5624, polgári szövetség 273. A nemzeti- és parasztpárti lista Cahulmegeyében kapott abszolút többséget.

ERDÉLY ÉS BÁNÁT: Leszavazott 844,193 választó. Averescu-párt 389,511, liberálisok 28,109, nemzeti- és parasztpárt 341,541, cuzisták 41,834, szocialisták 17,291, kommunisták 25,903. A nemzeti- és parasztpárti lista abszolút többséget kapott Alsófehér-, Kolozs-, Fogaras-, Hunyad-, Máramaros-, Szamos- és Tordavármegyékben. tehát 7 megyében 23 közül.

BUKOVINA: Leadott szavazatok száma 117,068, Averescu-párt 50,285, liberálisok 7714, nemzeti- és parasztpárt 29,834, cuzisták 14,083, szocialisták 14,262.

Az egész országban tehát a fenti három megye kivételével leszavazott 2,295,280 választó. Ebből a kormány szavazatainak száma 1,243,909, a liberálisoké 176,263, a nemzeti- és parasztpárté 707,263, a cuzistáké 100,889, a szocialistáké 35,570, a kommunistáké 28,161, a polgári blokké 3225.

Ezen adatok alapján a kormány megszerezte a többséget, a szocialista, kommunista és polgári szövetségi lista ellenben egyetlen egy mandátumot sem kap, mert nem nyerte el a szavazatoknak legalább kétszázalékát.

Goga belügyminiszter nyilatkozata a választásokról

Goga Octavian belügyminiszter ma délelőtt meghozta kérette a sajtó képviselőit és előtűt a következő nyilatkozatot tette:

— Meg vagyok elégedve a választások eredményével. A számok beszélnek önmagukért és így feleslegesnek tartok minden kommentárt. A néppárt objektív politikája teljesen elérte célját. A kormány teljesen konsolidáltnak tekinthető és munkája biztosítva van.

— Mint belügyminiszter, a választás lefolyásáról csak annyit mondhatok, hogy köszönettel tartozom a választások levezetőinek, mert nem adtak alkalmat arra, hogy ellenségek megvédelhassanak, miszerint megsértették a választások szabadságát. Az egész választás alatt nem történt egyetlen rendellenesség sem, egyetlen sajnálatos következményekéül járó incidens sem. Az urnák komolyága nem lett megzavarva.

— Nem akarok az ellenzéki pártok elért képviselőszámának stabilizálásába becsútkozni. Örvendezek, hogy van ellenzékünk a parlamentben, mely ellenőrizni fog minket, akciónkat és munkásságunkat.

A mandátumok elosztása

Az eddig beérkezett választási eredmények alapján a mandátumok a következőképp oszlanak meg:

A kormány abszolút többséget kapott 63 megyében és így ennek révén jár neki 187 mandátum, a coeficiens révén 107 mandátum.

Összesen 285 mandátum.
Az egyesült ellenzék abszolút többséget kapott 11 megyében (ebből 6 vármegye Erdélyben van) és ennek révén jár neki 31 mandátum, a coeficiens révén 45 mandátum, Összesen 76 mandátum.

A liberális párt nem nyert abszolút többséget egyetlen megyében sem és így a coeficiens révén hozzájut 18 mandátumhoz.

A cuzisták szintén csak a coeficiens révén jutnak 8 mandátumhoz.

A nemzetipárti „Patria” ma különkiadásban a következő statisztikát közli: Ö: vármegye ismeretlen eredménye mellett Erdély és Bánát területén az egyes pártok a következő összegű szavazatokat kapták:

nemzeti párt	325 250 (45 03 százalék)
kormánypárt	305 454 (42 „)
liberális párt	15 846 (2 02 „)
antiszemita párt	24 578 (3 08 „)
szociáldemokraták	10 000 (1 07 „)
kommunisták	21 443 (3 03 „)
megemmisítettek	10 000 (1 07 „)

Mota otthonában ötvenkilenc szavazatot kapott

Az országos választási kampányok egyik legérdekesebb és legtanulságosabb fejezete a hunyadmegyei küzdelem volt. Hunyadmegye tudvalevőleg főfőszke három párt markáns vezérégyéniségeinek. A nemzeti-párti Vlad Aurelnak valóságos legendás híré neve van Hunyadban. Déván van a pátriája Groza Péternek is, aki eddig is ugy szerepelt a politikai életben, mint az erdélyi averescanus tömegek reprezentálója. A hunyadmegyei Szászvárosban székel Mota lelkész, az erdélyi antiszemita mozgalom legöregebb harcosa.

A választási küzdelem a nemzeti párt megsemmisítő fölényével végződött. Az erdélyi nemzeti párt 55,000 szavazatával szemben az Averescu párt mindössze 16,000 szavazatot ért el. A tizezerfőszakra leadott szavazatok közül Mota antiszemita listájára, saját pártijában, 59 szavazatot esett.

Ma lesznek a szenátorválasztások

A mai szenátorválasztásokat sokkal hevesebb izgalom előzi meg, mint a kamari választásokat. A „biggadtabb elemek” nek az urnák elé való járulását sokkal hevesebb érdeklődés kíséri figyelemmel, mint a képviselőválasztásokat. A választás eredményét még megközelíthetőség is nehéz volna előre megjósolni és könnyen kerülhet meglepetésekre a sor.

A kolozsvári törvényszéken tegnap sorsolták ki a szenátorválasztásokat vezető törvényszéki bírakat. A sorsolás eredménye szerint a Patófi utcai választási helyiségben Cruciu táblabíró, az Iparos Egyetben Anca, a Ferencz József uti iskolában Sotiu, a Vármegyeházán Jepure törvényszéki bírók fogják a választásokat vezetni.

Mi történik Ilfovmegeyében?

A nemzeti és parasztpárt vezetősége kommüniket küldött a lapokhoz, amelyben közölte, hogy az egyesült ellenzék ilfovi jelöljei megtagadják az ottani választást a propaganda és a szavazás szabadságának akadályozása miatt és bűnvádi feljelentést tesznek a visszaélést elkövetett tisztek és tisztviselők ellen.



Légy modern

és választékos. Azt a hajviseletet válaszd, mely összes előnyeide-térvényre juttatja. Minél inkább alkalmazkodik a hajviselet az egyéniséghez, annál több figyelmet és bíráló tekintet irányul felé — annál gondosabban kell ápolni.

Elida hajápolástól

a haj csodásan simulékony, selyemlágú, fényes és diszkrétén illatos lesz. Használjuk már a legközelebbi hajmosáshoz csak

a szódamentes Shampooot

ELIDA

* Palasztna legújabb és legtekéletesebb fali-étképe 100 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Ibsen Henrik

— Halálának huszadik évfordulójára —

Husz éve annak, hogy Ibsen Henrik, a norvég titán örök nyugovóra hajította le fejét. Szigorú szájjal, pátriárkai szakállal örök bucsút mondott annak az életnek, melynek minden megnyilvánulása eleven probléma volt számára. Észak fia volt, aki zordon gonddal róttá az élet útjait, mint a fjordok kéksége: mély érzéseket és mély gondolatokat rejtett borongó homloka mögött.

Nehéz, harcos pályát futott meg az egykori christiániai patikus addig, míg a világhír magaslatára érkezett. Érthető ez, hiszen Ibsen forradalmi gondolatokkal ostromolta meg a szinpadot, a polgári erkölcsnek pedig olyan torztükröt mutatott, amely korántsem tetszhetett puritán erkölcsben és képmutatásban nevelt kor- és honfitársainak. Első színdarabjait a hazai közönség nagy visszataszálással fogadta és talán Ibsen mindörökké bucsút mondhatott volna az irodalmi pályának, ha művei Németországban nem kerülnek kedvező fogadtatásra. A német szinpadokon elért sikerei után neve gyorsan lendül a világhír felé és mindenütt, ahol gondolkodó és érző emberek éltek, felfigyeltek dübörgő, vívdó, profécias szavára.

Ibsen, ugysis mint drámaíró, ugysis mint gondolkodó az első volt azok között, akik a tizenkilencedik században végleg kialakuló polgári társadalom kultúrái mögött meglátták a mozgató erőket, meglátták azokat a hazugságokat és konvenciókat, melyek ennek a társadalomnak lényegét alkotják. Minden műve hű tükrre annak az individualista gondolkörnek, melynek áramába a tizenkilencedik század vége és a huszadik század eleje be volt kapcsolva és mely lassan lassan abba a dekadenciába fordult, mely napjainkban végérvényesen megfojtással fenyegeti.

Ibsen hősei az individualizmus hősei, az egyéniség tulhajtott kultuszában felgött egyének, akik a visszahátréptű feudalista korak fantomjaival verekesznek, melyek csökevényként ott élnek az iparosodás felé lázasan száguldo kapitalista államok törvényhozásában, előítéleteiben, társadalmi közvéleményben. Élesen látó szem minden fekélyt, minden ellenmondást pontosan lát meg és mint minden igazi művész: nagyitva, stereotipizálva tárja közönsége elé. Ő maga — mintha a társadalom élő lelkiismerete volna — előszóval csap le minden ferdeségre, minden hazugságra s hasonló előszóval szorítja szívére mindazokat, akik lobogó küzdélemmel, erejük fenségében és tisztaságában lázadnak fel a butaság, gondolatlanság, társadalmi és egyéni gonorság bilincsei ellen.

Természetes, hogy korának vezérlő eszméje: az egyéniség hírlésének vágya őt sem hagyta érintetlenül. Szereit és glóriával illeti a nagy lézadókat, a nagy tervezőket, a hatalmas és tettekre kész embereket, akik a szabad verseny izzó kohójában alakultak ki, hogy érces üserejükkel a lehetetlenség kapuit döngessék meg. De az, ami Ibsenben a koré volt, kimondottan a kapitalista mentalitásból táplálkozó jellegzetesség, nem zárta el előle egy jobb jövőndő vágyának szomjuságát. Igen: Ibsen, — a szó legnemesebb értelmében véve — szocialista volt, aki tisztán látta, hogy az emberi akaratokat a hatalom vágya és a küzdelem szeretete mozgatja és irányítja s mindez, ami ezenfelül van: csak felépítmény, fantom és megnevezhetetlen természeti erők játéka. Szíve meleg és szinte könnyesen érzelmes ennek a norvég óriásnak, de agya, — mint az óceánok fázisai, — messze világít, beér a mélységeibe is, hogy megmutassa a felület mögött tomboló életet. Korának minden humanista és természetitudományos tudásának birtokában, alapos felkészültséggel és pompás művészzel nyult hozzá a legemberibb és legfájdalmasabb problémákhoz. Mégsem volt kimondottan probléma-költő, figuráinak egynemelyike az „örök emberi“ stigmáját viseli magán s a halhatatlanság igényével néz jövőndő századok elé, akár a shakespearei hősök egy-nemelyike: Macbeth, Othello, Hamlet.

Ibsen nyíltan világpolgárnak vallotta magát, mi sem volt gyöleletesebb előtte, mint a tulzó nacionalizmus. Enek ellenére kevés ilyen norvég író van, akinek műveiben olyan mélyen benne élne a norvég élet eredendő szomorúsága, „couleur locale“ ja, mint éppen az övéiben. A „Reimersholm“-ot, a „Tenger asszonyát“ és mindenekfölött a „Peer Gynt“-et senki más, mint norvég író meg nem írhatta volna, — annyira benne gyökereznek a sziklás, rejtelmes, fantomokkal benépesített norvég talajban. Többi darabjai talán nem annyira norvégiek, de ezekben is van egy-egy szín a hazai flóra palettájáról. Ibsen nagy ellensége volt minden

kötelemnek, ami az egyént, helyesebben az egyéniséget megakadályozza teljes és gáttalan kiélésében. Ellensége volt tehát természetesen a házasságnak, az általános hűbötöltségeknek. A nők emancipációjáért folyó küzdelemben sok ideig táplálkozott a „Nóra“ eszmévilágából, holott a női lázadás — a mai viszonyokhoz mérve — igen szelid volt a nőt magántulajdonnak tekintő házassági erkölcs ellen.

A darvinizmus elmélete rendkívül mélyen és komolyan foglalkoztatta és talán nem véletlen, hogy „Kisérteket“ című drámája, melyet annyi realitással vitt a szinpadra, éppen a darvinista elmélet virágkorában látott napvilágot.

Mint művész, mint a kompozíció mestere szívesen használta fel darabjai elmélyítésére a szimboliztika homályát. De ez nagyjában megfelelő belső természetének, mely tele volt megnevezhetetlen sejtelmekkel, borongásokkal, tompa hangulatokkal, különös sórvágásokkal, melyek ezt a komor és kemény sórfutó anyagizor kergették a szerelem boldogságo boldogtalanságába. Hetven felé járt már, amikor mélyseges, győző szerelmmel szeretett bele egy finom, hajlékony intelligenciájú bécsi lányba...

Drámái, bármily objektívnek látszának, mégis tele vannak szubjektív vonatkozásokkal. Különösen a „Vadkacsá“-ból és a „Solness építőmester“ből érezzük ezt ki, smelyeknek tragikumában mintha a

A cseh fascizmus kudarca

(Prága, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A lengyel forradalom győzelme sokkal jelentősebb hatással volt Csehszlovákiára, mint otthon. A fascista velleitáru Vitos kormány összeomlása észretérintette a csehszlovák demokratikus erőket, amelyek tespedése miatt a cseh köztársaság területén a fascizmus egyre merészebb ivelével törtetett a hatalom felé. Közvetlenül a lengyel események kirobbanása előtt még az volt a helyzet, hogy a cseh fascisták el akarták seprni Masarykkal együtt a parlamentárizmust, a katonaság körében már már nyílt zendüléstől lehetett tartani. A lengyel forradalom aztán az utolsó pillanatban összefogásra kényszerítette a demokratikus erőket és a szocialistáktól a szokolegyesüléstig minden politikai tömörülést elállást foglalni a fenyegető veszedelem ellen.
A fascistaellenes megmozdulás élére maga Masaryk elnök állott és segítségére sietett Csehszlovákia minden számottevő embere. A demokratikus sajtó állandó alarmmal világosította fel a közvéleményt arról, hogy a fascizmus győzelme esetleg a csehszlovák köztársaság összeomlására vezethet. A küzdelem szempontjából azonban igen aggasztó volt a hadsereg egyrészenek magatartása. Ekkor jelent meg Bechyne képviselőnek a csehszlovák parlament demokratikus elemeinek visszhangjaként egy cikke, melyben nyílt kérdéssel fordul Sirovy hadügyminiszterhez és Gajda tábornokhoz, hogy a hadseregnek mi a nyílt álláspontja a fascista-kérdésben.

Az 1920. évi decemberi kommunista puccs előtt ugyanígy tele volt az atmoszféra diktatori hajlamokkal, — írta Bechyne — mint most, csak hogy akkor a diktatorikus léz a proletárorsztagy egy részét fogta el. Ezt a lázat sikerült meggyógyítani, a bolszizmus a forradalom berkeiből a parlamentárizmusba menekült. A mostani akut diktatorikus léz a vérosi burzsoáziát és az intellektueket ragadta meg. A rendszeresen dolgozó parlamentárizmus korlátolni szokta a nagyburzsoázia hatalmi étvágyát, és a demokrácia a burzsoázia hatalmát vissza vonulásra ítéli. Ha azonban a parlamentárizmus felmondja a szolgálatot, ezt a burzsoázia mindig fel akarja használni politikai hatalmának megújítására a demokrácia ellen. Ami az intellektueket illeti, biztosra lehet venni, hogy ezt a csoportot megszálta a nihilizmus mérge. A burzsoázia és intellektuelek egy része most új bálványt készített magának: a fascizmust. 1920-ban a szovjet, 1926-ban a fascizmus. Mindkettő idegen lélek, idegen viszonyok magva, amely nem adhatja a nemzetnek és az államnak azt, amire szüksége van. Ugy, mint 1920-ban, most is a prágai vár ellen irányulnak a támadások, egyelőre agitációs

sajtó életének tragikuma szólalna meg. Bármily borongó, bármily komoran szigorú művész és társadalomkötő Ibsen — alapjában véve nem volt peszimista. Hires mondása, hogy „költöni annyi, mint itélőszéket tartani önmagunk felett“, — is emellett bizonyít, mert az iélkezés már bizonyos mértékben feloldozást is jelent, hitet a megváltoztatás erejében és a megváltozás lehetőségében.

Mindenesetre pozitívabb lélek volt, mint tanítványa és követője: S.rindberg. Gyűlölete nem volt terméketlen és öshitő felemésző, — villám volt, mely megemegtette és özondus áramlásokkal teltette meg kora levegőjét. Most, halála után husz évvel, — problémáinak egyrésze már nem aktuális, hiszen a világháború és társadalmi forradalmak korszakát éljük, melyek naponta lendítik túl a bomlott európai emberiséget a régi problémák keretein. De típusainak és egyéni alakjainak legtöbbje ma is úgy hat ránk, mintha a legkorszerűbb levegőben születtek volna meg, problémáinak, főleg örök emberi revelációinak nagyrésze pedig egyenesen az örökkévalóság blyegét viselik magukon.

Hódolóinak és megértőinek száma az évek mulásával egyre gyarapszik s az irodalmi kutatók legkiválóbbjai, — ugy a nagy Brandes — egész köteteket szentelnek grandiózus életműve magyarázására és azoknak a társadalmi és egyéni rugóknak felárására, melyek e nagy norvégót művei megírására inspirálták.
Salamon Leszló.

beszédében, azonban annál bátrabban, minél elnézőbb vele szemben az államrendőrség. A cseh fascisták meg akarják szabadítani a nemzetet a felszabadítóktól.

Masaryk és Benes ellen vannak. A cseh fascisták azonban a hadsereget is meg akarják szerezni, ily azonban a kommunizmus, mint plebjusmozgalom, a legényesség és az alárendelt tisztikar kegyeit akarta meggyermei, a fascizmus mint urimozgalom a generálisok iránt érdeklődik. Az ő ideáljuk az a tábornok, aki esküjét megszegve, hűtlen az alkotmányhoz és kész a lázadásra. A fascista gyűléseken Gajda tábornokot ünneplik, mint a jövő diktátorát.

Bechyne kéri Gajdát, hogy jelentse ki, vajjon felhatalmazta-e a fascistákat ilyen ünneplésre. Ha nem hatalmazta fel őket, miért tűri és miért enged bizalmatlanságot fértőzni a nép és a hadsereg közt. A fascisták keresik a maguk generálisát, de a fascisták generálisa nem lehet a köztársaság generálisa.

A közvélemény nyomása alatt Gajda tábornok, bár kisé elkésvé, megtörte a hallgatást és a hadügyminisztérium útján kijelentette, hogy ő nem csinál semmilyen politikát, a fascistákkal semmiféle kapcsolata nincs és tiltakozik az ellen, hogy a nevét fascista propagandára használják fel. Gajda tábornok kijelenti még, hogy ő fegyeimezett katonája a cseh köztársaságnak.

Ez a hivatalos közlemény nem nyugtatta meg ugyan a demokratikus közvéleményt, mert a fascisták még sem szoktak olyan tábornokot ünnepselni, akinek semmi közük hozzájuk, mégis nyílt visszavonulást jelent. A cseh fascizmus — legalább is egyelőre — vereséget szenvedett a demokráciával szemben.

— Francia zsidók kiűntetése. Párisból jelentik: Edmond Cohen, az ismert franciországi nagyiparost a kormány javaslatára a napokban katonai érdemrenddel tüntették ki. Paul Léont, a színművészeti akadémiá igazgatóját a köztársaság elnöke a francia becsületrend főtisztjévé, kilenc más zsidót ugyancsak a becsületrend parancsnokává, lovagjaivá és tisztjeivé nevezte ki.

Kereskedők figyelmébe.
Butorszövetek, szőnyegek, ágygarnitúrák, hencsertakarók, gyári árban
Back Bernátnál, Oradea-Mars
Piata Regina Maria 1. sz. szereznek be.
Telefon 9-55

Szivógáz motorosok
malmosok, gyárak, ipartelepek stb. stb. szovátai
bükkfaszén
rendeljenek Feuerstein Kálmán fakeskedőnél
Cluj, jelenlegi cím: Szováta fürdő, Törpényi-villa

Jól jár aki PODOL-t használ!

IROK ÉS

az abesszinia

A zsidóság származása már nemcsak zsidó fontcs adaléknak egy kiegészítés szempontra lognak veszik mindaz turhatásából következ más kulturákra. Signéger zsidókról, amelyek adott ki. A köny Juden.“ — nemcsak különös érdekességgel sen forgatják a dusan nek érzékük van az

A néger zsidókat szadában említi egy Hadani mondja, hogy arany dusan terem, Ez az ország a feket azonban a szerző nem dal később már Tudóruk, hogy Szebid a járásra Indiába viz Aszarban fekszik. A zsidó lakja, akik nem nek jáma alatt, hanem saját váraik, a hegye országára szoktak bet manyokkal térnek senki számára meg Ilyen zsidókat, nubia tomban is nagy számb

Haonló feljegyz abessziniai zsidókra zsidó írónak: arabok gatsurópaiknál is. A portugál Joao de B nak róla, hogy Abesszi király uralkodott. Ne dolgozat vitt végző zsidókról, „falelőnek a krónika, hogy ura messi Keltre. Dél é ahol országuk nem bé gyakran ki voltak tá ni-i k támadásainak. madárok során elves nyebb provinciájuk A későbbi évszázadok tották őket, úgy, hoz csak a Tigr és Amh ták meg saját törzsfő kézművességéből él és doruton tölti el.

1904-ben és 1909 glasz bizottság meg el erre a vidékre, a hitre áttért falasá ötvenezzer lélekre h falasa név az óetiop leut. Ők maguk nem hanem „Bista Israel primitív. A lakos tege van ennek a osztálya, akik vall egyszerűen öltözköd lában a tartózkodás nem különbözik s mindössze annyi el a falasák között ist tani. Vannak tudós nitják őket, ezek Találhatók közöttül a keresztény abesszi a héber nyelvről n kat az ország nyelv van saját régi nyelv lit a perzsához. El ezek a zsidók vala a feketék közé. A tudnak, ugyezintén séges, hogy azok h római történetét már akkor messzir Csak ott tartan heniák vannak, végeznek. Templon amely alig különb sőtől. Valamivel

IROK ÉS IRÁSOK

Könyv

az abessziniai néger zsidókról

A zsidóság származás történeti feljegyzéseit ma már nemcsak zsidó történészek tekintik fontos adaléknak egyes korszakok történetének kiegészítése szempontjából, hanem jelentős dolgoknak veszik mindazok, akik a zsidóság kultúrájáról kíváncsiak. Sigmund Feist könyvet irt a néger zsidókról, amelyet a leipzigi *Heinrich* cég adott ki. A könyv — „Stammeskunde der Juden.“ — nemcsak történészek számára bír különös érdekességgel, hanem mindazok szívesen forgatják a dusan illusztrált művet, akiknek érdekük van az egzotikum iránt.

A néger zsidókat a rendes időszámítás IX. századában említi egy héber feljegyzés. Eldad Hadani mondja, hogy van egy ország, ahol az arany dusan terem, a Kus folyó tulsó részén. Ez az ország a fekete zsidóké, akiknek nevét azonban a szerző nem említi. Két évszázaddal később már *Tadelai Benjamin* jegyzi fel róluk, hogy Szebid arab várostól nyolc napi járára Indiába visz az út Adenbe, amely Tel-Azarban fekszik. Az ország hegyes és sok zsidó lakja, akik nem élnek azonban a hitetlenek járma alatt, hanem saját városaik vannak, saját vársík, a hegyek oromán, ahonnan Nubia országára szoktak betörni. Harcaik után szákmányokkal térnek meg otthonukba, amelyet senki számára megközelíteni nem engednek. Ilyen zsidókat, nubiaiakat Perzsiában és Egyiptomban is nagy számban lehet találni.

Hasonló feljegyzések, amelyek mind az abessziniai zsidókra céloznak, találhatók nem zsidó íróknál: araboknál, biznaciaknál és nyugateurópaiaknál is. Az arab *Edrisi* (1099—1165), a portugál *João de Barrosz* (1496—1570), tudnak róla, hogy Abesszinia nyugati részén egy zsidó király uralkodott, *Negus Tederus*, aki hatalmas dolgokat vitt véghez. A XIV. század elején a zsidókról, „falsáknak“ mondták őket, feljegyzik a krónika, hogy uralmukat kiterjesztették a messzi Keletre. Dél és nyugat felől azonban, ahol országuk nem birt természetesen határokkal, gyakran hi voltak téve a keresztény abessziniai k támadásainak. A XV. században a támadások során elvesztették két legtermékenyebb provinciájukat: *Dambát* és *Vagarát*. A későbbi évszázadokban állandóan visszaszorították őket, úgy, hogy ma már önállóságukat csak a *Tigr* és *Amhara* provinciákban tartották meg saját törzsfőnökeik alatt. A legtöbbje kézművességből él és az év legtöbb idejét vándoruton tölti el.

1904-ben és 1909-ben dr. Feilovits egy glasz bizottság megbízásából két ízben látogatott el erre a vidékre, ahol már sok keresztény hitre áttért falast talált. Azonban így is ötvenezer lélekre becsüli a zsidók számát. A feleség név az óétiopiai nyelvben „idegen“ jelent. Ők maguk nem így nevezik magukat, hanem „Bista Israelnek.“ Közöségi életük elég primitív. A laikusok mellett egy fontosabb rétege van ennek a zsidóságnak a „názorok“. osztálya, akik vallásos életet élnek, nagyon egyszerűen öltözködnek, keveset esznek és általában a tartózkodás hívei. A koheniták rendje nem különbözik semmiben a többi zsidóktól, mindössze annyi előjoguk van, hogy nélkülük a falsák között istentiszteletet nem lehet tartani. Vannak tudósok is, akik betűvetésre tanítják őket, ezeket „depteráknak“ nevezik. Találhatók közöttük bűvészek is, éppúgy mint a keresztény abessziniaiak között. Érdekes, hogy a héber nyelvről már nincs tudomásuk. Imáikat az ország nyelvén mondják, de ezenkívül van saját régi nyelvük is, amely sokban hasonlít a perzsaéhoz. Ebből azt következtetik, hogy ezek a zsidók valahonnan Perzsiából szakadtak a feketék közé. A charutáról és pirimról nem tudnak, ugyiszién a talmudról sem és lehetőséges, hogy azok közül valók, akik Palesztina római történetét soha nem is ismerték, mert már akkor messzire ekerültek régi hazájuktól.

Csak ott tartanak istentiszteletet, ahol koheniták vannak, akik áldozási szertartást is végeznek. Templomukat „meegibnek“ hívják, amely alig különbözik a primitív falasa lakásoktól. Valamivel nagyobbak, de éppúgy agy-

ból vannak építve és éppúgy szalmával vannak fedve, mint az egyszerű házak. Az egyik sarokban alacsony asztal áll, amelyen Biblia fekszik. A nagyobb közösek templomai bejáratánál kőből épült oltár áll, amit kerítés vesz körül. Itt ölik le az áldozatra szánt állatokat minden ünnepeken éppúgy, ahogy az szokás és törvény volt Jeruzsálemben a Templom idején. A legnagyobb abessziniai zsinagóga és egyuttal a legrégebbi a *Loso* mellett, Hohanua fensíkján, ahová ma is tömegekben zarándokolnak nagy ünnepekre a zsidók. Ez a templom már kőből van építve és önlomszettel van fedve. A falasa tudomány székhelye *Guraba*, ahol nyolc ösz kohenitából áll a zsinagóga előjáróságának kollegiuma. Ezek a vének

tanítják azokat a fekete zsidókat, akik hajlandóságot éreznek a tanulásra. A falsák közül kevesen élnek kőházakban, a legtöbbje szánalmasan összetakolt sátorban él, amelynek minden butorzata egy-egy fából való ágyhely, egy nádból font asztal és néhány szék. Jellemzőjük épen olyan, mint a többi abessziniaié, azzal a különbséggel, hogy pészachkor nem esznek kovászos kenyeret. Csak a názirok és koheniták ruhái különböznek a laikusok ruházódásától.

A könyv szerint a háboru után Abessziniában a zsidók helyzete javult. Addis Ababában iskolát rendeztek be abból a célból, hogy megszervezzék a tanítóügyet. Itt képezik ki európai oktatási elvek alapján az új tanítógenerációt.

Junius 25-én trónbeszéddel nyitják meg a parlament rendkívüli ülészakát

Bucuresti, május 27. Ma délután minisztertanács volt, amelyen elhatározták, hogy a parlament junius 25-én megnyitja rendkívüli ülészakáját rövidesen megszövegezik. A trónbeszéd rövid lesz, mely után a király kültöldre utazik, hogy gyógykuráját folytassa.

Likvidálták a marokkói háborut

A kapitulált Abd el Krim a franciák védelme alá helyezte magát. A hadjárat befejezésének hatása alatt javult a frank

(Páris, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kapitulált Abd el Krim ma családjával együtt megjelent a francia előőrsök előtt és kijelentette, hogy Franciaország nagylelkűségének védelme alá helyezi magát. A rifek volt vezérének a francia főhadiszállásra, Tazába kísérték. Abd el Krim előzőleg szabadonbocsátotta valamennyi foglyát.

meg őket.

Briand a mai minisztertanácson beszámolt Abd el Krim megadásának részleteiről. A minisztertanács egyhangulag hódolatát fejezte ki a francia-spanyol egyesülés iránt.

A tőzsdén a marokkói háboru befejezésének hírére a frank emelkedett. Spanyolországban *Primo de Rivera* személyesen közölte Alfonso királlyal Abd el Krim kapitulációját. A király a marokkói főparancsnoknak grófi rangot adományozott.

A Dick Jakab és Fia-cég beszüntette fizetéseit

Hozzávetőleges megállapítás szerint a passzívák 30 millió lejre rúgnak

(Cluj-Kolozsvár, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napok folyamán egyre szélesebb körökben terjedt el az a hír, hogy az egyik nagy kolozsvári textilcég súlyos válsággal küzd és csak napok kérdése, hogy nyílt fizetéseképtelenséget jelentsen. A hírek, amint mára kiderült, komoly alapja volt, mert az általánosan közismert, erdélyi relációkban is nagy üzleteket lebonyolító *Dick Jakab és Fia* cég illetőleg újabban az „*United Manufactura si Textile*“ vállalat körlevélben értesítette hitelezőit, hogy fizetéseit kénytelen beszüntetni.

A cég körlevelében sem az aktívákat, sem pedig a passzívákat nem tünteti fel és felkéri hitelezőit, hogy vele közösen állapítsák meg a cég vagyoni helyzetét és a meglévő aktívumnak megfelelő fizetési kvótát fogadjanak el. Így tehát a cég vagyoni helyzetéről egyelőre pontos képet alkotni még nem lehet, de annyit már sikerült megállapítani, hogy a teljes tartozások összege mintegy harmincmillió lejt tesz ki, amely két részre oszlik, mégpedig áru- és készpénztartozásra.

A súlyosabb tételt a cég készpénztartozás képezi, mert ez közel 21 millió lejt tesz ki. Ezenél a tételnél főleg az erdélyi pénzpiac van érdekelve, így elsősorban a kolozsvári pénzintézetek egy része, amelyeknek azonban kellő fedezetük van a kiköcsözött összegekre, mert *Dick Jakabnak öt darab ingatlanára vezettek rá telekkönyvi bekebelezést.* Az árutartozás, amelynél főleg külföldi cégek vannak érdekelve, kilenc-tíz millió lejt tesz ki. A tartozás fedezetét a cég raktárában lévő áru képezi. A fentiek szerint tehát, bár, mint értesítjük, a cégnek jelentős kinnlevőségei nincsenek, a hitelezők aránylag kedvező kiegyezési kvótára számíthatnak.

A fizetéseképtelenség híre kereskedelmi körökben nem keltett túlságosan nagy meglepetést, mert azok, akik figyelemmel kísérhették a *Dick* cég üzleti fejlődését, már régebben valószínűnek tartották egy bekövetkezendő fizetéseképtelenséget.

Végezőleg először a tél folyamán beszéltek, de a válság súlyosabb következményeit a *Dick* cég szívesen elhárította, hogy társasviszonyt létesített *Ber-*

ger Dezső és Feuerstein Kálmán ugyancsak kolozsvári textilkereskedőkkel, úgy, hogy ennek a társasviszonynak létrejötte szolgáltatott okot a cégjelzés megváltoztatására is. Ugylátszik azonban ez a társulás sem tudta megakadályozni a cég anyagi romlását, amelyet kétségteletlenül nagyban elősegített az utóbbi hónapok pénzügyi krízise is, amely főleg valutahullámzások és az ezzel járó hitelmezsorításokban jutott kifejezésre.

A bejelentett inzulvenziával kapcsolatosan a hitelezők még semmilyen konkrét formában nem foglaltak állást, csupán arra szorítottak, hogy a cég vagyoni státusát minél előbb és lehetőleg minél pontosabban állapítsák meg, mert csak ezután dönthetnek arról, hogy elfogadják-e valamilyen fix egyezséget, vagy pedig szanálás formájában próbálják követeléseiket biztosítani.

Hétszázhetvenötezer dollár gyorssegélyt utalt ki a Joint. Newyorkból jelentik: David A. Brown, a Joint Distribution Committee keleteurópai segélybizottságának elnöke közölte, hogy a Joint pénzügyi bizottsága 775 ezer dollárnyi gyorssegélyt szavazott meg a keleteurópai országok zaidóságának fölségélyezésére. Az összeg két hónapra, májusra és júniusra szól. A pénzügyi bizottságot erre az elhatározásra dr. *Bernhard Kahn*, a Joint európai segélyügyeinek vezetője és I. *Boson*, az oroszországi kolonizációs ügyek Joint-intézetjének sürgöny útján való megkeresése bírta rá. Ebből az összegből a lengyelországi zaidóság fölségélyezésére 300 ezer dollárt folyósítottak. A dr. *Cyrus Adler* vezetése alatt álló kulturbizottság 75 ezer dollárt szavazott meg ebből a pénzből a szenvedő rabbik és tanítók javára, akik Lengyelországban már hónapok óta nem kapták meg fizetésüket.

* *Orth. kóser pensio Szovátán.* Junius 15-én Szováta fürdő legjobb fekvési helyén, az ujonnan épült „*Speranza*“-villában előkelő orthodox kóser pensio nyílik. Kitűnő ellátás, kényelmes lakás, vízvezeték, villany. A konyhát az Erdélyben közismert *Ganz Abrahamné* vezeti. Közelebbi felvilágosítással és prospektussal Dr. *Krausz Józsefné* főrabbiné *Dicioanmartin* szolgál.

* *A takarékos áramfogyasztású izzólámpa* csökkenti a világítási költségeket. Vásároljon „*Tungram*“ féltattos izzólámpát.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes zsidó- és keresztényi zsidóság napilapja
 Szerkesztők: **Giszkalay János és dr. Marion Erzsébet**
 Főszerkesztő: **Dr. Marion Erzsébet**
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomatai csak a szerkesztőség felől kerülnek forgalomba.

Az Uj Kelet főkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Ernyőüzet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

A mai naptár



Henry Morgenthau hetvenéves jubileuma. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok egykori konstantinápolyi követe, Henry Morgenthau a napokban ünnepelte születésének hetvenedik évfordulóját. Morgenthau Amerika egyik legkiválóbb diplomataja és egyúttal vezető zsidó egyénisége. A németországi Manheimben született, de már kora fiatalágában Amerikába került, ahol mint ügyvéd nagy vagyont és tekintélyt szerzett. Egyidőben igazgatója és irányítója volt az Underwood írógép-műveknek, 1912-ben mint a demokráta párt pénzügyi szakértője szerepelt és nagy része volt Wilson megválasztásában. A törökországi követséget Morgenthau 1913-ban vállalta a nemrégiben meghalt Oskar S. Straus után. A zsidó ujjáépítés iránt mindig meleg érdeklődéssel viseltetett és elnöke volt annak a bizottságnak, amelyet Wilson nevezett ki a palesztinai zsidó otthon tanulmányozásának céljaira. Ez év elején ő maga is ellátogatott Palesztinába, ahol különösen az Émekben folyó munka tett rá nagy hatást és ennek alapján fokozottabb munkát fejtett ki Amerikában. Őként vállalkozott egy Palesztina javát szolgáló nagyobb kölcsön megteremtésére. 1923-ban a görög meekültek érdekében megalakult népszövetségi bizottság elnökéül választották. Nincs emberbaráti intézmény Amerikában, amely Morgenthaut ne sorolná vezetőtagjai közé. A Joint-nak kezdetől fogva legbefolyásosabb vezetői közé tartozott.

Paraskovopolis elfogadta a görög miniszterelnökséget. Athénből jelentik: Paraskovopolis tábornok megérkezett Athénba, ahol Pangalossal a kormányalakításról tárgyalt. A tábornok kijelentette a sajtónak, hogy elfogadja a felelős miniszterelnökséget, az új alkotmányt kihirdetési és haladéktalanul intézkedni fog az általános választások megkezdéséről.

Szervezetbe tömörültek a szlovenszko magyar írók. Kassáról jelentik: A csehszlovákiai magyar újságírók szindikátusának támogatásával vasárnap alakult meg a szindikátus alosztályaként a csehszlovákiai magyar írók szervezete. Az ülést az előkészítő bizottság nevében Kaczér Illés elnök nyitotta meg, majd Györy Dezső ismertette a szervezkedés célját. Ezután megbeszélést a közgyűlés résztvevői a legközelebbi célkitűzéseket. Így érintkezést keres a szervezet a csehszlovák írók szindikátusával, ösztöndíjat kér a kultuszminisztériumtól a magyar írók részére is, támogatja a cseh, szlovák és magyar kulturális ledés eddigi kísérleteit, gondoskodik a kulturális értékek kicserélődéséről, v. delemben részesíti az írók gazdasági érdekeit itthon és a külföldön, igyekszik módot találni a szlovenszko magyar könyvkiadás biztosítására és egy irodalmi folyóirat megindítására.

sára, amivel az írói tiszteletdíjak felemelését kívánja elérni. Végül megválasztották a szervezet tisztikarát: elnök dr. Sziklay Ferenc, ügyvezető elnök: Kaczér Illés, alelnök: Simán Iván Pál, titkár: Györy Dezső. Elhatározta a szervezet, hogy a legközelebbi időpontban nagy-szabású emlékünnepet rendez az elhunyt nagy író, Bródy Sándor emlékére. Fölajánlották az ünnepségen való részvételüket Hatvany Lajos, Heltay Jenő, Karinthy Frigyes, Krudy Gyula és Zolt Béla is.

Megkezdtek a tárgyalást Ady Endre szüleinek háriérítési pörében. Budapestről jelentik: A törvényszéken ma kezdtek tárgyalni Ady Endre szüleinek perét, amelyet Ady Endre ellen indítottak a hagyaték ügyében. Ady 1917-ben szerződést kötött báró Hatvani Lajossal összes műveinek kiadási jogára. Eladta a jogot évi 7200 korona járadékért. Hatvani Lajos báró, mint ismeretes, Ady halála után a költő özvegyének ajándékozta a kiadási jogot. Ady szülei özvegy Ady Endre második házassága után szintén részt kértek a könyvkiadás haszonrészesezéséből, Ady Endre öt százalékot ajánlott fel, amelyet azonban nem fogadtak el. Pert indítottak Ady Endre ellen, amelyben ma a tanúkihallgatások történtek meg.

Apponyi Albert nyolcvanéves. Budapestről jelentik: Apponyi Albert pénteken üli nyolcvanadik születésnapját Ezt az alkalmat a kiváló magyar politikus politikai barátai nagy manifesztaációra fogják felhasználni. A kiváló parlamenti szónok ötvenöt évvel ezelőtt került be a magyar parlamentbe. Akkor volt ez, amikor a 48-as forradalmi Magyarország nagyjai közül már csak Deák Ferenc üti a Sándor utcai törvényhozási torsiában. Apponyi még hallotta Deák Ferenc bölcs szónokait, de politikájában nem igazodott hozzá. Elsinte ugyan a 67-es kiegyezés alapján állott, de nemokára a 48-as évek mellé szegődött és harminc éven át volt vezére a nemzeti pártnak, amely le tudta gyűrni a hatalmas szabadelvű pártot, amely Tisza Kálmán és Tisza István alatt ugy lát-szott, mintha örökös gubernamentális pártja marad Magyarország. A koalíció azonban felborította ezt a kormányzást, amelynek helyébe Kossuth Ferencék jöttek Apponyival, aki éppoly kevés megértést tanusított a nemzeti aspirációkkal szemben, vagy talán még kevesebbet, mint az erős kezű Tisza Kálmán és fia, akik leplezetlenül valották a zseni hegemoniáját az országban és az egyúttal jelentette, minden nemzeti kultúrörökös elfojtását. Apponyi mást hirdett, amíg kormányra jutott, de mihelyt az állam kulturögyei élén volt, nyomban beigazolta türelmetlenségét. Bizonyos, hogy hosszú politikai pályáján soha nem lehetett ráfogni az egyéni önzést. Tisza kezű közéletű férfi maradt mindvégig. Nagy-kulturájú férfi, akit tisztelet és becsület övezett a külföldön is. Osztrák szerzetnek örvendett mint házelnök. Az összes pártok becsülték benne abszolút objektivitását és azt az emlékeztet gondolkodást, ami a kiválasztott emberek tulajdona. Mint a békeidegáció tagja sokban hozzájárult ahhoz, hogy az összeomlott Magyarországból meg lehessen menteni, ami megmenthető volt.

A görög-bolgár határcidens. Szófiából jelentik: A görög-bolgár határon történt incidensről illetékes helyen a következő kiegészítő értesítéseket közlik: A határcidens a negyedik határcidenskoron egy elhagyott görög őrhely közelében történt. Görög verzió szerint bolgár területre rablóbanda lépte át a határt, mire vad lövöldözés kezdődött. A görögök állítása szerint egy rablót megöltek, ötöt súlyosan megsebesítettek. Továbbá megöltek egy bolgár katonát, aki két másik bolgár katonatársával együtt ugyanezen alkalommal átlépte a határt. Bolgár részről ezzel szemben kijelentik, hogy őrhelyét egyetlen bolgár katona sem hagyta el, valameny-nyen állomáshelyükön voltak, tehát egy sem léphet'e át a határt. A tények felderítése céljából Lang svéd ezredes elutazott az incidens színhelyére.

A herceg és zsidaja címen most jelent meg Lion Feuchtwanger világhírű zsidótárgyú regényének a Jud Sás nek magyar fordítása és 375 lejtér kapható az Uj Kelet könyvcsatlóában.

Péchy Erzsé vendégjátéka a kolozsvári Magyar Színházban. A tegnapi esti „Szép Heléna” előadásán kedves vendége volt a kolozsvári Magyar Színháznak. A budapesti operettszínházak legmagyobb sztárja: Péchy Erzsé játszott az operett címszerepét. Péchy Erzsé a régi vezető nagy magyar színésznők zsánerjéhez tartozik, akik elpusztíthatatlan szépségükkel és örök ifjúságukkal újra meg újra meghódítják a közönséget. Péchy Erzsé könnyed bája, kedves humora és végtelenül finom játéka az egész előadásnak szinte ünnepi varázst kölcsönzött. Mint énekesnő ugyancsak az első közé tartozik, koloratúrája megkaplan edta vissza a gyönyörű Offenbach-muzsikát. Az egész színházat betöltő közönség melegen ünneplte a vendégművésznőt. Neményi Lili Orestes szerepében felül mulhatatlan bájjal ragadta el a közönséget. Páris szerepében László Andor adott jó játékot. Meneszt Leóvey Leó játszott a töle megszokott nagyszerű karrirozó erővel. Déry Jenő a főpap szerepében most is bizonyoságot tett kivételre tehetségéről. Kiténök voltak Miklóssy Margit, Izsó Miklós, Réthely Ödön és Virág Lajos.

Kitiltották a nagyváradai újságírókat a rendőrprefekturáról. Nagyváradról jelentik: A nagyváradai rendőrdósitókat dr. Réu Illés prefektus kitiltotta a rendőrségről, mert a „Nagyvárad” szombati számában dr. Rozvány Jenő ügyvéd kilakoltatásával kapcsolatban olyan cikk jelent meg, amely azt állította, hogy a lakást a rendőrprefektus gépirónője kapta meg. Ez nem felel meg a valóságnak, mert a lakást a vármegyei prefektúra egyik gépirónője kapta meg és ennek az egyszerű elírásnak a következménye, hogy a rendőri tudósítókat kiiltották a rendőrség területéről. A sajnálatos incidens ügyében az újságírószindikátus megtette az orvosló intézkedéseket.

Ki tud róla? Seifer Bernát volt Kobádfalvi körjegyző, 1926. márciusban eltűnt. Személyleírása: 51 éves, izr. vallású, öszbevegyült hajjal, elől kopasz. Utoljára márciusban látták Tgmuresen. Aki tud róla értesitse Seifer Bernátnét Targu-Mures P. S. Stelelor. 5.

Három órai jégeső Kolozsvár közelében. Csütörtökön délelött megérkezett az első nyári zivatar. Kolozsváron hatalmas zápor se-pert végig, de a periferiákon jég is volt. A feleki tetőn, a Magyar-telepen és Györgyfalván három óráig tartó jégeső volt, amely Torda irányában vonult el. A jégverés által okozott károkat még nem lehetett felbecsülni.

Kigyuladt a krakói városháza. Krakóból jelentik: A krakói városházán tegnaptüz ütött ki. A városháza a XVII. század egyik leghíresebb történelmi emléke, telve óriási értékű műkincsekkel, amelyek közül a tűz igen sokat elpusztított.

Meghalt Sir Stuart Samuel. Londomból jelentik: Sir Stuart Samuel, Palesztina kormányzójának, Herbert Samuelnek testvérbátyja május 20-án meghalt Londoban. Az elhunyt vezető egyénisége volt az angol zsidóságnak és a Palesztina-munka aktív, áldozatkész munkása. Tagja volt a mizrahi világszervezet elnökségének és elnöke a londoni mizrachinak, azonfelül minden zsidó ujjáépítő szervezetben élénk részt vett.

Elfogták a Lajos-utcai iskolaszolga gyilkosát. Budapestről jelentik: Tegnapelőtt éjszaka — mint megirtuk — a Lajos utcai elemi iskola szolgáját, Bernát Aladárt lakásán meggyilkolva találták. A rendőri nyomozás nagy apparátussal indult meg és megállapították, hogy a gyilkosságot Pap Piroska 22 éves rendőri felügyelet alatt álló nő követte el, akit ma reggel elfogtak és cinikusan, megbánás nélkül beismerte tettét. Elmondta, hogy Bernát Aladárral az utcán ismerkedett meg, együtt vacsoráztak, azután elment Bernát lakására. Éjjel 1 órakor, amikor Bernát aludt, a konyhában talált baltával öt csapat mért az ember fejére, azután kirebolta, tárcájából tízmillió koronát vett el. Innen elment a barátjához és ott töltötte az időt reggelig. A rendőrségnek az a feltevése, hogy a selyemfiu szintén részes az rablógyilkosságban.

Victoria — nap délután kis csapat bajnoki m arányu győzelme egyenlő ellenfele v cicit azonban szint Istvánffy II. rugja egyenlit. Blaj fej mire az U. visszae biztosítja a V. győ

Az Ameri menettel bucsu hegyről jelentik: S Andrá, a szlovák hogy Amerikába u ristikus kongressz bation este kivilégi lakokban gyertyák ról érkeztek a küld Hlinba Andrást. D többek közt kiemel gaskodik Szlovensz hetét el fog követi értényre jutassa. A meg verődött össze kiserjék. Menetők Hinka felkiáltás hoz érve, a nagy külső parronra s fa zenekar „Hej Slov az ünneplő közönsé gis. A vonat indul harsány „Hurrá, csuzzott a szlovák v

Eljegyzés Csitrom Aladár M külön értesítés hely

Speciális születésnapja al tik: Ófelsége 60 200 ezer sorozat n lyeget készítettek telére Bucman v átvétel a napokb hogy junius elsejé many gondoskodni leg elkészített jub jussanak a filateli még mielőtt speku

Ha áiosvég nád mellett. Csik székmegeyi Uj-T autószerencsétlenség induló alkalmi bé hatalmas mélységt meghalt és tizen sebesültek. A nap Barót községből szállításra átalaki somlyó felé. Az at közelében az or alaku fordulóval hely fordulója el gos jelt adott, h szekerek térjenek a pillanatban fuvarozó szekér az országot köze jelzésével. A so midőn észrevette titkózést elkerülje tért ki a szekér natban az auto autó nekirohant kerékvető könek ötvenméteres füg utolsó percekben utas az autóból k zuhantak. A tele még megerősítés trófanál négy h súlyos sebesült e a súlyos sebesült rakták és Barót

Külföldi bukaresti tudós belügyminiszter ki német újságíró, a tudósítóját, mert a titásokat küldött l

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, szintartóan, bármilyen színre. **Kristály** kalmeifestő vegytisztító és gőzmosógár. **Cluj. 500** Telefon

— **Victoria—Universitatea 4:1 (1:0).** Tegnap délután kis közönség előtt játszotta le a két csapat bajnoki mérkőzését. A Victoria nagy glóriájú győzelme teljesen irreális, mert az U. egyenlő ellenfele volt, sőt többet is támadott, akcióit azonban szinte hihetetlen balszerencse fűrdözte. Istvánffy II. rugja a vezető gólt, Hatiegan dr. egyenlít. Blaj fejese az üres kapu mellé kerül, mire az U. visszasik és Cipcigan hát trükkjével biztosítja a V. győzelmét. **Biró Moldovan.**

— **Az Amerikába utazó Hlinka fáklyás menetel bucsuztatták Rózsahegyen.** Rózsahegyről jelentik: Szombaton este utazott el Hlinka András, a szlovák néppárt vezére Rózsahegyről, hogy Amerikába utazzék, ahol részt vesz az eucharisztikus kongresszuson. Ebből az alkalomból szombaton este hivatalosították Rózsahegy utcáit, az ablakokban gyertyák égtek. Szlovenszko minden tájáról érkeztek a küldöttségek, hogy elbucsuztassák Hlinka Andrást. Délután Hlinka beszédet tartott a többek közt kiemelte, hogy tántoríthatatlanul ragaszkodik Szlovenszko autonómiájához s minden lehetőséget el fog követni, hogy a csevelandai szerződés értelmére juttassa. Este 9 óra tájban hatalmas tömeg verődött össze a Fő-utcán, hogy a verést elkísérjék. Menetközben „Éljen az autonómia, éljen Hlinka” felkiáltások hangzottak el. A pályaudvarhoz érve, a nagy tömeg Hlinka élén betódult a külső peronra s fáklyás oszlopok sorfala mellett a zenekar „Hej Slováci” című dalra kezdett, melyet az ünneplő közönség levett kalappal hallgatott végig. A vonat indulásra készen állva, a közönség harsány „Hurrá, éljen Hlinka” kiáltásokkal bucsuzott a szlovák vezértől.

— **Eljegyzés.** Grüntold Magda Brassó és Caltrom Aladár Marosvásárhely jegyesek. (Mindenki értesítés helyett.)

— **Speciális bélyegek Ferdinánd király születésnapja alkalmából.** Bukarestből jelentik: Öfelsége 60 éves születésnapja alkalmából 200 ezer sorozat minden címletű jubileumi bélyeget készítettek Münchenben, melynek átvételére Bucuman vezérfelügyelőt küldik ki. Az átvétel a napokban megtörténik s valószínű, hogy június elsejéig forgalomba kerül. A kormány gondoskodni fog arról, hogy a művészileg elkészített jubileumi bélyegek sorozatonként jussanak a filatelisták és a közönség birtokába, még mielőtt spekuláció tárgyává lennének.

— **Ha-átosvágó autókatasztrófa Uj-Tusnád mellett.** Csikszeredáról jelentik: A háromszékmezei Uj-Tusnád közelében borzalmas autószerencsétlenség történt. Egy Barótról induló alkalmi bérautó az országot melletti hatalmas mélységbe zuhant, négy utas azonnal meghalt és tizennégyen pedig súlyosan megsebesültek. A napokban a háromszékmezei Barót községből egy teherautóból személyszállításra átalakított bérautó indult el Csik somlyó felé. Az autón huszan ültek. Uj-Tusnád közelében az országot egy merész derékszög-alaku fordulóval ereszkedik alá. A veszélyes hely fordulója előtt a soffőr szirénájával hangos jelt adott, hogy az esetleg szembejövő szekerek térjenek ki az autó elől. Epen abban a pillanatban a fordulónál egy áruval fuvarozó szekér baktatott az autóval szembe az országot közepén, mit sem törődve az autó jelzésével. A soffőr az utolsó pillanatban, midőn észrevette a szekert, hogy az összetűkőzést elkerülje, egy merész fordulattal balra tért ki a szekér elől. Ebben a kritikus pillanatban az autóbusz kormányruája eltört, az autó nekirehant az országot szélén fekvő kerékvető kőnek, azt szétroncsolta és egy ötvenméteres függőleges mélységbe zuhant. Az utolsó percekben a soffőr és a mellette ülő két utas az autóból kinyugrott, a többiek a mélységbe zuhantak. A telefonjelentés szerint, amely még még megerősítésre szorul, a végzetes katasztrófánál négy halott és mintegy tizennégy súlyos sebesült esett áldozatul. A halottakat és a súlyos sebesülteket egy arramennő teherautóra rakták és Barót községbe szállították.

— **Kiutasították a „Kölnische Zeitung”** bukaresti tudósítóját. Bukarestből jelentik: A belügyminiszter kiutasította az országból Meiosel német újságíró, a „Kölnische Zeitung” bukaresti tudósítóját, mert az ország presztízsét sértő tudósításokat küldött lapjának.

— **A kisanant-államok katonai konferenciája.** Bukarestből jelentik: Prágai jelentés szerint a kisanantnak a genfi leszerelési konferencián résztvevő katonai szakértői a konferencia után ugyancsak Genfben megbeszélést tartanak a három állam közös katonai ügyeiről a leszerelést illetően.

— **A jugoszláv kormány a szarajevói zsidó templomért.** Belgrádból jelentik: Jugoszlavia kormánya tízezer köbméter fát szavazott meg a nagy szefárd zsinagóga céljaira, míg a szarajevói városi tanács 250,000 dinárt ajándékozott a templom építkezési költségeire.

— **Előadás Ferenczy Noémi és Ziffer Sándor művésztéri az Ujságíróklubban.** Értékes és mindenben tanulságos előadásban lesz részük szombaton, folyó hó 29 én este az Ujságíróklub tagjainak. A vezetőség felkérésére este tíz órai kezdettel dr. Dienes László író előadást tart a klub helyiségében kiállító Ferenczy Noémi és Ziffer Sándor nagybányai képzőművészek művésztéri és műveiről. A mindenkit érdeklő eseményre ezután híjuk fel a klubtagok figyelmét. Belépés klubtagok részére ingyenes.

— **Aktuális problémák címen tartja meg szombaton, folyó hó 29 én az E. Zs. N. Sz. kulturügyszéki második előadásorozata keretében előadását Giszkalay János.** Az előadás a kereskedelmi és iparkamara dísztermében lesz megtartva. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Az egész világ zsidóságának tulnyomó többsége nagy figyelemmel kíséri zsidó férfiak és nők vállvetett munkáját a zsidó nemzeti otthon felépítésére Palesztinában. A nagy építő mű alkotója és vezetője a Cionista Szervezet, amelynek teljesítményei ezen a területen kétségbevonhatatlanok. A sékel megváltásával minden zsidó ember tudatosan kifejezi azt az akaratát, hogy kötelességének érzi a zsidó megújulás nagy alkotásába bekapcsolódó személyes és anyagi részvételét.

Öntudatos zsidók, bármilyen irányzat-hoz is tartozzatok, váltásotok meg a sékelt! Lépjetek be annak a nagy tábornak soraiba, amely békés eszközökkel a zsidó nép jövőjét építi!

— **Bonyodalmak báró Bánffy Miklós román állampolgársága körül.** Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlésen Ruppert Rezső interpellálta Bánffy Miklós román állampolgársága ügyében. Interpellációját azzal kezdte, hogy mindig bizalmatlansággal viseltetett Bánffy Miklóssal szemben, mert köztudomású, hogy Bánffynak külügyminiszter korában jelentős szerepe volt az irradanta akciók megakadályozásában. Így Ruppert azon aggodalmát fejezi ki, hogy Bánffyt nem befolyásolták-e idegen szempontok már külügyminiszter korában is? Ugy Bánffy Miklósnak ez a lépése, mint Bethlen Istvánnak ezzel szembeni magatartása nagyon aggályos jelenség, amely sérti a nemzet önérzetét, annál inkább, mert Bethlen ezek után is meghívta őt tanácsélyes vacsorára. Az interpellációt kiadták Bethlen miniszterelnöknek, aki arra a nemzetgyűlés egyik legközelebbi ülésén fog válaszolni.

* **Utazik Palesztinába?** Nem indulhat el a legújabb Palesztina—Egyiptom Utmutató (Baedeker) nélkül, amely minden lépését megkönnyíti. Ára vászonkötésben, térképpel 200 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál.

— **Öt év után elfogták a kolozsvári sikkasztó perceptort.** A kolozsvári adóhivatalnak öt évvel ezelőtt főtisztviselője volt Martin Marcus perceptor. Ebben a minőségben csaknem az egész megyére szóló megbízása volt az adófizetők ellenérsére, adók kivetésére és behajtására. 1921 novemberében felettes hatóságai a könyvekből és elszámolásokból kisebb visszaéléseknek jöttek nyomára, amelyeket Marcus perceptor követett el. A vizsgálat akkor megindult Marcus ellen, azonban nem tudni mi okból, váratlanul abbamaradt és Marcus továbbfolytatta működését. Ugyanez év decemberében a megye rettegett és körlehetetlen szigorúságáról ismert financa hirtelen nyomtalanul eltűnt a megyéből. A kolozsvári pénzügyi adminisztráció

azonnal bizottságot küldött ki, amely a megejtett rovacsolás alkalmával megállapította, hogy az adóhivatal pénztárából 300 ezer lej hiányzik. Marcus ellen sikkasztás miatt megindították a vizsgálatot, körözölevelet adtak ki ellene, de a bűnös adóosztályvezetőnek nyomaveszett. Az eset akkoriban óriási feltűnést keltett és igen sok kommentálásra adott alkalmat. Különösen az volt feltűnően gyanús, hogy a sikkasztás felfedezését megelőző vizsgálat semmi rendellenességet nem tudott megállapítani Marcus ügyvezetésében, holott a rovacsolás minden kétségeit kizárólag konstatálta, hogy a perceptor már hosszabb idő óta folytatja tüzelmét. Azóta azonban már csaknem öt év telt el és így a nagyszabású kolozsvári sikkasztásra a felelős homálya borult. Az ország rendőrségei ugyanis negatív választ adtak a kolozsvári központi rendőrség körözölevelére és általános volt a hit, hogy Marcus a sikkasztott összegekkel külföldre szökött. Már már úgy látszott, hogy a bűnös perceptornak sikerül kikerülni az igazságszolgáltatás büntető kezét, midőn az elmúlt héten a kolozsvári ügyészséghez női írással írott névtelen feljelentés érkezett, amely az ügyészség tudomására hozza, hogy a körözött Marcus Martin az egyik regái helységben tartózkodik és az agrár-bizottság tagja. A feljelentés alapján a kolozsvári ügyészség táviratilag intézkedett Marcus letartóztatásáról, akit tegnap bekísérték a kolozsvári ügyészség fogházába. Parsescu Leonida vizsgálóbíró állítja most össze Marcus bűnlajstromát.

— **Erdélyi könyv az orvos élethivatásáról és szociális helyzetéről.** Az orvos egyéniségének a társadalom egyéb foglalkozású egyedsével szemben sok tekintetben való különbözősége természetesen adottság, amelyek azonban hozzávetőlegesen objektív megindokolása is csak úgy lehetséges, ha az orvos szerepét és sorát az ő hivatásbéli életének minden sajátos megvilágításában igyekszünk megismerni. Dr. Schmidt Béla, marosvásárhelyi kórházi főorvos rutinos felkészültséggel és etikai érzéssel magirt könyvében orvost és nem orvost egyaránt érdeklő élvezetes módon tárgyalja az orvos életében előadható helyzeteket és ezekkel összefüggő problémákat (orvosi titoktartás, tapintat, orvosi honorárium, az orvos mint beteg stb.) és az orvostörténelemből avatott kézzel kiragadott klasszikus ipétdékekkel, valamint jól sikerült illusztrációkkal szemlélteti az orvos helyzetét a múltban és jelenben és hivatásának rendkívül sokféle vonatkozását. Schmidt dr. könyvében esszé-szerűen találjuk feldolgozva ezt a nem könnyű témát, amirellet a több évtizedes gyakorlati multra és élénk irodalmi tevékenységre visszatekintő szerző gondosan ügyel mindenütt a gyakorlati élettel való összefüggésekre és a levonható tanulságok kihangsúlyozására. Dr. H. I.

— **A Páneurópai Unió a béke reviziójért.** Párisban nagy nemzetközi sajtóváltakozás indult meg, mely ugyanazt a lapot több nyelven adja ki Európa és Amerika nagyobb városaiban. Az új lap megjelenése elől az anyagi nehézségek már elhárultak. Címe a lapnak: „Le Nouvel Univers” (Az Uj Világegyetem) lesz. Alapítói Joseph de Castelnau volt képviselő, Renault Ernest, a neves író. Munkatársait Európa és Amerika különböző országainak intelligenciális elitjeiből válogatta össze a lap. Németországban gróf Montgelas tábornok, Oroszországból Papoff volt cári nagykövet, Svédországból báró Abelswaard volt miniszter, Belgiumban de Brabantere, a munkatárs, Magyarországból Rainprucht Antal képviselő és báró Sztáry József kapott felhívást a közreműködésre. Célja a lapnak a pacifizmus és az Európai Egyesült Államok kiépítése konzervatív alapon. A lap szociális fogja a békeszerződések revizióját a politikai igazságokat, a gyűlölet leszerelését, a háborús felelősség objektív megállapítását, gazdasági téren a szabadkereskedelem bevezetésével Európa rekonstrukcióját.

Utiköltsége megtérül az árdifferencián, ha **kárpitós anyag** szükségleteit **Back Bernát Oradea-M. Piafa Regina Maria** 1 sz. atait szerzi be. **Telefon 9-55**

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztittat.



Telefon 500

KÖZGAZDASÁG

Az összes külföldi tőzsdéken erősen javul a lej

Belföldön minimálisan redukálódott a devizapiaci forgalom

(Cluj-Kolozsvár, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai pénzügyi piacnak rendkívül öröndetes eseménye, hogy a lej az összes külföldi tőzsdéken jelentékeny emelkedést mutat és ennek megfelelően a belföldön a hangulat a lej további sorsával szemben bizakodóvá változott. Ma már kétségtelenül megállapítható, hogy az elmúlt hetek lejjárása jószemben bűnös spekuláció következménye volt, amelyet a kormányzat sikertelt, ha ekkor is, elégsz rendszabályokkal megfékezni.

Amint ismeretes, a belföldi devizaforgalmat a gátoló rendelkezések egész sora a minimumra redukálta és külföldi devizát csak az vásárolhat, aki okmányokkal tudja igazolni, hogy a külföldi fizető eszközökre halaszthatatlan külföldi adóssági fedezésére szüksége van. Ez az intézkedés természetesen azt vonta maga után, hogy a külföldi devizák iránti kereslet, amelyet részint a lej bizonytalan sorsára, részint pedig a spekuláció az utóbbi hetekben a végéig felerősített, ma teljesen megcsappant. Üzletkötés vajmi kevés jön létre a devizapiacra, mert azok a kereskedők is, akiknek sikerült a vásárláshoz szükséges okmányokat beszerezni, a lej további fokozatos javulásában és a külföldi devizák árszűkülésében bizva, csak a legszükségesebb igényeiket elégítik ki.

A keresletnek a minimuma való lecsökkenése, valamint az utóbbi időben fokozódó hitelkötések következtében szabaddá vált devizamennyiségében rendkívül élénk kínálat mutatkozik a

† Megkezdte működését a kolozsvári zsidó kisegyszisztenciák bankja. A kolozsvári Kishitel és Takarékbank Részvénytársaság, amely pénzügyi tevékenységét kizárólag a zsidó kisegyszisztenciák támogatására alakult, a mai nappal megkezdte működését. Azok a kis kereskedők és kisiparos részvényesek, akik igénybe akarják venni ennek az alacsony kamattal rendelkező hitelnek, a Str. Paris (Pap u.) 36. szám alatt működő vezetéshez.

† Magyarországi kereskedelmi zónát kér Fiumében. Rómából jelentik: Az „Agencia Roma” jelentése szerint az adriai tengerparton az olasz-magyar tárgyalások folyamán magyar részről Jugoszláviához hasonlóan külön kereskedelmi zónát kértek Fiumében a magyar forgalom számára.

† Junius 5-én lép életbe az új importtarifa. Bukarestből jelentik: Az „Argus” jelentése szerint a király által aláírt új, illetékeket felülvizsgáló importtarifa junius 5-én fog életbe lépni. A pénzügyminisztériumban most dolgoznak a fémek és textilárak vámstruktúrájának módosításán. Azok a tételek, amelyeket még Brătianu Vintila maximum 50 százalékkal felemelt, változatlanul megmaradnak, a többieknél a következő kalkuláció szerint fognak élni: Ha valamelyik árucikk vámját 100 lej-ről 800 lejre emelték fel, a régi tarifához hozzáveszik annak ötven százalékát, amely így 150 lej lesz. A különbözeteiből fennmaradó 650 lej kettéosztva még 325 lej csapnak az 50 százalékkal már felemelt régi tarifához és így az új vámtétel 475 lej lenne. De mert a törvény kimondja, hogy az új tarifa nem lehet több a réginek négyeszeresénél, az így nyert végösszegből lejtik a 75 lejt és az illető árucikk végleges váma 400 lej marad.

† Szindikátusba tömörülnek a brailai gabona exportőrök. Bukarestből jelentik: Amióta a rémet vasúti szállítás megdrágult, Közép-Európa gabonakereskedelme Brailán a bonyolultabbá vált, ami erősen emelte a dunai ártókök gazdasági jelentőségét. Hetek óta azonban a Duna deltájánál komolyabb zavarok állottak be, mert a suttai Duna-ág eliszaposodott úgy, hogy a tengeri hajók forgalma megakadt. A nemzetközi Danabizottság intervenciójára megkezdtek az eliszaposodott Duna-ág kotrását, a munkálatok elhúzódása azonban súlyos

pénzügyi piacra. A lej kurzusának feltűnő javulása hoz és a lej iránti bizalom megerősödéséhez feltétlenül hozzájárul az a körülmény is, hogy az egész országból beérkező jelentések szerint a kedvező időjárás következtében oly durva termés várható, mindegyikre már évek óta nem volt példa. A választások megerősítették pozíciójában az Averescu-kormányt, amelynek pénzügyi exponensei nem győzik eléggé hangsúlyozni, hogy szabatosan az eddigi gazdasági politikával és a külföldi tőkének az országba való elhelyezkedését elősegítik. A belföldi pénzügyi piac egy téhát minden oka meg van arra, hogy bizakodással tekintsen a lej sorsára és ezt az összes európai tőzsdék javuló lejkurzusai is igazolják. A mai nap folyamán 4 ponttal a lej 204 centimesre javult a zürichi tőzsdén, míg tegnap a nyitáskor csak 195 tel, a záráskor 200 al jegyezték. Ugyanígyen mértékben emelkedik a többi tőzsdéken is a lej árfolyama. Budapesten és Bécsben 284 gyel jegyezték a román valutát. A legnagyobb szenzációt az keltette, hogy a londoni tőzsde, amelynek tudvaleg az angol font abszolút szilárdságára való tekintettel a zürichinél is nagyobb befolyása van a világ összes pénzügyi piacára, szintén eszkomptálta a lej javulását és a tegnapi nappal Bukarestet 1275 tel jegyezte.

A belföldi pénzügyi piacokon a külföldi devizák árai fokozatosan tovább esnek. A délutáni órákban svájci frankot 49, dollárt 254, fontot 1248 lejre árfolyamon kínáltak eladásra, üzletkötés azonban így is csak elvétve történt.

hérokat okoznak a gabonaeportőröknek, akik a szállítási nehézségek miatt nem tudták a pesti tertián a külföldi tőzsdék konkurrenciájával. Veszélyeztetett érdekelnek megvédésére most a brailai és galaci gabonaeportőrök körében mozgalom indult meg, hogy trösztbe tömörülve, szolid bázisra fektessék a kereskedelmi hajózást.

† Leszállítják a marhabús exportvámját. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium elhatározta, hogy a legközelebbi minisztertanács elé javaslatot terjeszt a marhabús exportvámjának leszállítására. A minisztérium arra való tekintettel, hogy az élömarha vámját 6 ezerről 4 ezer lejre szállították le, a bus kiviteli illetékét kilogrammonként 6 lejről 4 lejre akarja leszállíttatni.

† Ingyenes vasúti utazás a kamarai szenátorválasztásra. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium értesítette a kereskedelmi kamarákat, hogy a szenátorválasztásnál jogon ut kamarai tagok a május 30-iki választások alkalmával díjmentesen utazhatnak Kolozsvára a választásokra és vissza lakóhelyeikre.

† Az erdőkitermelési szerződések jóváhagyása. Bukarestből jelentik: A kormány kinevezte azt a speciális bizottságot, amely az erdélyi és bukovinai erdőkitermelési szerződéseket felül fogja vizsgálni és a jóváhagyást megadja. A bizottság már a napokban megkezdte működését.

† A Nagyiparosok Közgyűlése. A Romániai Nagyiparosok Országos Egyesületének kolozsvári központi június 9-én (szombán) délután 3 órákor tartja meg az évi rendes közgyűlést. A közgyűlés tárgyai: évi jelentés, az 1925. évi zárszámadás beérkezése, új vezetőség választása, új munkaprogram, az 1926. évi költségvetés, alapszabály-módosítás és indítványok.

† Csehszlovákiában olcsóbbodnak az ipari termékek. Prágából jelentik: A csehszlovák állami statisztikai hivatal jelentése szerint a nagykereskedelmi index május 1-én az érvényes emelkedést mutatja, amely a múlt hónaphoz viszonyítva 0,6 százalékosat tesz ki. A háború előtti árakhoz viszonyítva Csehszlovákiában ez 928-szoros drágulást jelent a múlt hónap 923-szoros drágulással szemben. A drágulás elsősorban az élelmiszerekkel jelentkezik. Az ipari anyagok és termékek árában azonban átlag 0,9 százalékos olcsóbbodás észlelhető. Na-

gyobb árszűkülés a fémeknél mutatkozik 21-42 százalékos. A gyapotárak csökkenése állandóan tart és a legutóbbi hónapban 24-43 százalékos csökkenés mutatkozik. Ugyanígy olcsóbbodás mutatkozik a nyersbőrnél 36 és az öntött üvegnél 6-8 százalékos. A gömbfa 0,8-2,7 százalékkal esett. A nyersselyem 16 százalékkal esett. Az importárak átlaga 0,2 százalékkal csökkent, a belföldi árak pedig 0,9 százalékkal emelkedtek.

TŐZSDE

Május 27-én

A lej Zürichben 204 00—204 00, Párisban 11 35, Budapestban 233, Bécsben 285—, Prágában 13 40.

Kolozsvár. A piacon tovább lanyhultak a devizák. Tartózkodó üzletmenet mellett az ártolyamok a következők:

Bécs 35 50—35 60, Prága 7 40—7 50, Budapest 270—280, Páris 8 40—8 50, Zürich 49 00—49 30, Newyork 252 00—254 00, London 1240—1250, Milánó 9 50—9 70

Zürich. Zárít: Berlin 132 90, Amsterdam 207 50, Newyork 516 25, London 2511 50, Páris 1710 00, Milánó 1985 00, Prága 1531 50, Budapest 72 30, Belgrád 91 50, Bukarest 204 00—204 00, Varsó 43 00, Bécs 73 —.

Bukarest. Devizák: Páris 8 52, Berlin 61 50, London 1255, Newyork 257 00, Milánó 9 60, Zürich 50 00, Bécs 36 25, Prága 7 55, Brüsszel — Budapest 36 25

Bukarest. Valuták: Napoleon 940, német márká 61 00, leva 1 75, török lira 130, font sterling 1270, francia frank 8 70, svájci frank 51 00, olasz lira 9 70, drachma 3 00, dinár 4 60, dollár 260, langyel forint 27 —, osztrák schilling 36 50, magyar korona 36 50, cseh korona 7 75, belga frank —, holland forint —.

Tavaszi újdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piata Unirii (Főtér) 14

Kérje

mindenhol Dreher-Haggenwacher
sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

Zongoratalajdonosok
ne felejtsek

zongorájukat

javítás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.)

Telefon 4-19.

Hirdessen az Uj Keletben

Olc

Raktáron levő elárusítjuk.

FRAT

SZINHAZ

MAGY

A színház

Péchy Erzsébet vendégprimadonna vendégfelkérés van, hogy tömegesen vásárolják, kón este az Alexanpénteken a Kék madárt több mint száz legutóbb Aradon zsu

Csokos asszony retri, mint a szezon. Ugy látszik, hogy radni ez a kedves melynek szombaton a Pinter Böske játéka ban előforduló kaba változatossá.

Magyar Sz

Péntek: Kék madar val. Gelemelt Lászlóval Nap szám 409)

Szombat d. u. 6-kor: heljének. Poor rozat 410)

Szombat este három (Második prem Böske fellépése művésznő és C bérlet 62 ez. S

Vasárnap d. u. fél 3-des kalyákkal László, Ihász, Charlie fellépés

Vasárnap d. u. 6 kor vel. Rendes hel dij: 5 drb. ing

elsősoros szölye soros szölye. I V. dij: 10 dr

10 drb. II. r. III. r. támlás sor erkély. IX X. dij: 10 dr

Vasárnap háromnegy Erzsébet bucsufell Napibérlet 13

Hétfő: Csokos assz László, Ihász, Charlie vend

sz. A. Sorozat

Mégis csak

ID



kellemes hatástha Mindenütt ka Egyedüli ké

Reszling Cluj, Calea

Sighetul-Marmati Adolf illatszert

Olcso cipőárusítás!

Raktáron levő cipőinket üzletátalakítás miatt, minden elfogadható árbán elárusítjuk. Mindenkinek saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.

FRAJII GONDA magazin de ghete, Calea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szombon.

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

Péchy Erzsí vendégjátékai. A kiváló magyar primadonna vendégfellépései iránt olyan fokozott érdeklődés van, hogy 5-ször fellépéseire állandóan tömegesen vásárolják a jegyeket. Péchy csü 6-tól este az Alexandrában játssza a címszerepet, pénteken a Kék mazurban játszik. Minoen szerepét több mint százszor játszotta Budapesten és legutóbb Aradon zsúfolt h'z'k előtt.

Csókos asszony nagy sikere szinte olyan mértékű, mint a szezon legnagyobb cserettársulatainak. Úgy látszik, hogy még sokáig fog műsoron maradni ez a kedves hangulatu Zerkowitsz-operett, melynek szombaton a második premierje lesz. — **Pintér Böske** játssza Katóka szerepét és a darabban előforduló kabarét friss attrakciókkal teszik változatosabbá.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Kék mazur (Péchy Erzsí vendégjátékával. Gelemtelt helyárrakkal. Neményivel és Lászlóval Napi bérlet 129 sz. A. Sorozatszám 409)

Szombat d. u. 6-kor: Csókoljon meg! (Leszállított helyárrak. Poor Lilivel, Ihász Alédárral. Sorozat 410)

Szombat este háromnegyed 9-kor: Csókos asszony. (Második premier, új attrakciókkal. Pintér Böske fellépésével. Mimi Shorp bécsi táncművész és Charlie fellépésével. Premierbérlet 62 sz. Sorozat 411)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Csókos asszony (Rendés helyárrakkal. Pintér Böskevel, Neményi, László, Ihász, Forgácscaal, Mimi Schorp és Charlie fellépésével. Sorozatszám 412)

Vasárnap d. u. 6-kor: Dr. Szabó Juci (Poor Lilivel. Rendés helyárrakkal. Jegysorsolásal. I. díj: 5 drb. ingyen-páholy. II. díj: 10 drb. elsősoros zsölye. III. díj: 10 drb. második soros zsölye. IV. díj: 10 drb. II. r. zsölye. V. díj: 10 drb. I. r. támlásszék. VI. díj: 10 drb. II. r. támlásszék. VII. díj: 10 drb. III. r. támlásszék. VIII. díj: 10 drb. első sor erkély. IX. díj: 10 drb. alsó erkély. X. díj: 10 drb. felső erkély. Sorozat 413)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Arnabál (Péchy Erzsí bucsutellépésével. Felemelt helyárrakkal. Napibérlet 130 sz. B. Sorozat 414)

Hétfő: Csókos asszony (Pintér Böske, Neményi, László, Ihász, Forgácscaal, Mimi Shorp és Charlie vendégfellépésével. Napibérlet 131 sz. A. Sorozat 415)

Üzletáthelyezés miatt

minden elfogadható árbán eladók: antik bútorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**

Rosenberg J. régiségkereskedésben
Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

Aranyat, platinát,

régi fogso okat legmagasabb áron vesz
Transilvania

Dental Depot

Cluj, Strada Jorga No 3.

RÓTH

cipésznél
Szép-n. 2 sz.
alatt készülnék
a legújabb
divatú
cipő-
különlegessé-
gek.



ארת פנסי

Szovátán. Gyönyörű fenyves közepén, modernül felszerelve, kurszalonnal, izléses konyhával.

Előjegyzéseket elfogadnak **Stark Testvérek - Szovátán.**

ארטי כשר Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.
Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöltenek. ארטי כשר és árjegyzék kívánatra

Eladó kötszöngyári berendezés,

mely áll alatt felsorolt gépekből, teljesen üzembépes legjobb állapotban, kedvező fizetési feltételekkel.

5 drb. 7/80-as	1 drb. 6/60-as
2 drb. 8/70-es	2 drb. 7/50-es
3 drb. 8/80-as	3 drb. 12/60-as
3 drb. 10/80-as	1 drb. 5/60-as
1 drb. 9/50-es Jacquard	2 drb. 6/20-as
2 drb. 6/50-es	1 drb. 10/70-es

2 drb. motorikus spulnizógép 12—12 spindli berendezéssel. Gépek vevőjének kívánataira rendelkezésre bocsátatik a vevők névsora, amely évi 10—12 millió forgalomnak felel meg. — **Cim a kiadóban.**

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap üzlet újdonságait. Selyem, szalag és szalmavaspok még soha nem létezett olcsó árt. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készitünk gyári árbán.

Cluj, Calea Regala Ferdinand 8.



RHEUMA KÖSZVÉNY GYÓGYHELYE

PÖSTYÉN

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 cshkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. El. **Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2.** Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qu. iszapkozcska, kéz gamma kompress minden gyógyszerárban, drogeriában kapható.

Mégis csak legjobb a késznélkül

„IDEAL”



borotváló por mely az ország területén higienia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marta

kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az mindenütt kapható. Ártalmas utánszagtól. Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője: felírásu a valódi.

Reszling József Iodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marmatiei egyedáru. **Adolf** illatszertár Str. Bog **Voda 40**



KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIATA UNIRII No. 7.

Saját tőkél: 48.000.000 lej.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.

Áruktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. Safe deposit. **Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.**

